

राजमार्गका १३ निजी अस्पतालमा अनुगमन गर्दा १२ अस्पताल अवैध

मधेशहट्टि जनकपुरधाम । स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर र प्रभावकारिता वृद्धि गर्नुपर्ने चुनौतीसँग जुझिरहेको मधेश प्रदेशका अधिकांश निजी अस्पताल अवैध तथा अनधिकृत सञ्चालनमा छन् । प्रदेशका मुख्यमन्त्री सतिश कुमार सिंहले केही समय यता गरिरहेको अस्पताल अनुगमनमा प्रदेशका विभिन्न ठाउँका निजी अस्पतालमध्ये बहुसंख्यक सेवा सञ्चालन अनुमतिबिना चलिरहेको

पाइएको छ । मुख्यमन्त्री सिंहको नेतृत्वमा प्रदेशका स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्री शत्रुघ्न प्रसाद सिंहसहितको टोलीले शनिबार साँझ रौतहटको चन्द्रपुर र सर्लाहीको हरिवनमा गरेको १३ वटा निजी अस्पताल अनुगमनमा १२ वटा अनधिकृत तवरले सञ्चालनमा रहेको पाइएको छ । मुख्यमन्त्री सिंहले कानूनसम्मत ढङ्गले सञ्चालनमा नरहेका १२ वटा अस्पताल तत्काल बन्द गर्न

निर्देशन दिएका छन् । रौतहट र सर्लाहीस्थित पूर्वपश्चिम राजमार्गमा पर्ने चन्द्रपुर तथा हरिवनमा गरिएको १३ वटा निजी अस्पताल अनुगमनमा एकमात्र चन्द्रपुरस्थित अस्पताल चन्द्रपुर हस्पिटलले सेवा सञ्चालन अनुमति लिएको पाइएको प्रदेशका स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका निमित्त प्रदेश सचिव राजेश मिश्रले बताए । अस्पतालसँग चिकित्सक तथा कर्मचारीलाई दिइने

करकट्टासहितको तलब विवरण माग गरिएको उनले बताए । सेवा सञ्चालन अनुमति नलिएका रौतहटको चन्द्रपुरस्थित हाइवे ट्रमा हस्पिटल एन्ड रिसर्च सेन्टर, सिभिल ह्युम हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर, पब्लिक लाइफ केयर पोलिक्लिनिक, चपुर सिटी हस्पिटल, हिमालयन पोलिक्लिनिक, सिम्स अस्पताल, चन्द्रपुर अर्थोपेडिक एन्ड जेनरल हस्पिटल, चन्द्रपुर आँखा तथा दाँत उपचार केन्द्र, चन्द्रपुर सामुदायिक हस्पिटल र मोडेल अर्थोपेडिक एन्ड जेनरल हस्पिटल बन्द गर्ने निर्देशन दिइएको छ । यसैगरी, सर्लाहीको हरिवनस्थित दयन्ती हस्पिटल र सर्लाही जीवन हेल्थ केयरलाई समेत बन्द गर्न निर्देशन दिइएको छ । बन्द गर्न निर्देशन दिइएका अस्पताललाई निर्धारित प्रक्रियाअनुसार सेवा सञ्चालन अनुमति लिएर मात्र सुचारु गर्न मुख्यमन्त्रीले निर्देशन दिएका मुख्यमन्त्री सिंहका प्रेस सल्लाहकार अनिलकुमार कर्णले बताए । मुख्यमन्त्री सिंहका प्रेस

सल्लाहकार कर्णले शैत्या संख्याका आधारमा मापदण्डका तोकिएका आधारमा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारले अस्पताल सेवा सञ्चालन अनुमति दिने प्रावधान रहे पनि मुख्यमन्त्री सिंहले अस्पताल अनुगमनक्रममा अधिकांशले कम्पनी दर्ता गरी र केहीले सोझै अस्पताल सञ्चालन गरिरहेको पाइएको जानकारी दिए । उनले मापदण्डअनुसार भौतिक पूर्वाधार, औषधी, उपकरण, जनशक्ति व्यवस्थापन नगरी सञ्चालित अनधिकृत अस्पतालमा उपचार हुँदा सेवाको गुणस्तर कायम हुन नसकेको, धेरैजसो बिरामीको स्वास्थ्यस्थिति जटिल बनेको र ज्यानसमेत जोखिममा पर्ने गरेको र उपचारसमेत महँगो हुने गरेको जानकारी मुख्यमन्त्री सिंहलाई प्राप्त हुन थालेपछि उनले निजी अस्पताल अनुगमनलाई तीव्रता दिएका हुन् । यसअघि मुख्यमन्त्री सिंहले प्रादेशिक राजधानी जनकपुरधाम, वीरगंजलगायतका ठाउँमा निजी अस्पताल अनुगमन गरिसकेका छन् ।

हावाहुरी र वर्षाले खेती नष्ट गरेपछि भारद्दहका किसान चिन्तित

मधेशहट्टि सप्तरी ।

बैमीसममा परेको वर्षासँगैको असिना र हावाहुरीले मकै, गहुँलगायत कृषिउपज नष्ट गरेपछि यहाँका किसान चिन्तित बनेका छन् । केही दिनअघि आएको हावाहुरी र असिनापानीका कारण बाली नष्ट गरेपछि किसान चिन्तित बनेका हुन् ।

जिल्लाको हनुमाननगर कङ्कालिनी नगरपालिकाका-१ भारद्दहका फुलेन्द्र राउतले व्यापार छोडेर नौ बिचामा मकै र

गहुँखेती गरेका थिए । हावाहुरी, वर्षा र असिनाले खेतमा लगाइएको अधिकांश बाली नष्ट गरेपछि आम्दानीको स्रोत के हुने भन्ने चिन्ता बढेको उनले बताए । कृषि पेसाबाट आम्दानी गर्ने उद्देश्यले व्यापार छोडेर खेतीमा लागेको बताउँदै उहाँले गहुँखेतीमा एक लाख रुपैयाँ लगानी गरेको जानकारी दिए । भारद्दहका कर्को किसान अशोक माझीले पनि डेढ बिचामा गहुँ र १० कटुमा मकै लगाएका छन् । करिब ३६ प्रतिशत ब्याजदरमा

गाउँमा एक लाख २० हजार रुपैयाँ ऋण लिएर खेती शुरु गरेको बताउँदै उनले बाली सबै नष्ट भएपछि ऋण कसरी तिर्ने भनेर चिन्ताले सताएको बताए । वडाको बजेटबाट कृषकका लागि केही खास गर्न सक्ने अवस्था नरहेको भन्दै उनीहरूले किसानको राहतका लागि प्रदेश र सङ्घ सरकारसँग आग्रह गरे । उनीहरूले प्रदेश र सङ्घ सरकारले स्थानीय तहसँग समन्वय गरी पीडित किसानलाई राहत उपलब्ध गराउनुपर्नेमा जोड दिए ।

कन्ट्रक्सन मैनेजमेन्ट सम्बन्धि तालिम सम्पन्न

मधेशहट्टि रौतहट ।

भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय काठमाडौँको आर्थिक सहयोग तथा नेपाल निर्माण व्यवसायी महासंघद्वारा आयोजित कन्ट्रक्सन मैनेजमेन्ट सम्बन्धि दुई दिने तालिम सम्पन्न भएको छ । तालिम समापनको अवसरमा सहभागीलाई प्रमाणपत्र हस्तान्तरण गर्न आयोजित

कार्यक्रममा प्रमुख अतिथिको रुपमा बोल्दै महासंघका केन्द्रीय सहकोषाध्यक्ष सन्तोष साहले सिकेका कुरा व्यवहारमा उतार्न अनुरोध गरे । नेपाल निर्माण व्यवसायी संघ रौतहटका अध्यक्ष कृष्णदेव यादवको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा बारा जिल्ला अध्यक्ष सुरेन्द्र जयसवाल, प्रदेश सदस्य विकास विक्रम नेपाल, उपाध्यक्ष उपेन्द्र यादव,

प्रमोद कुसवाहा, विक्रान्त नेपाल, अरविन्द्र जयसवाल, प्रमोद यादव, सरोज यादव, राजेश झा, ईन्जिनियर आशुतोष कुमार सिंह, निर्मल अर्याल सहितका वक्ताले निर्माण व्यवसायिका हितमा यस्ता कार्यक्रमको निरन्तरता दिन आग्रह गरेका थिए । तालिममा रौतहटका सतरी जना निर्माण व्यवसायीको सहभागिता रहेको थियो ।

सेनाको भैरवी दल र महोत्तरी फाइनलमा

मधेशहट्टि सर्लाही ।

नेपाली सेनाको भैरवी दल र महोत्तरीको करुणा क्लब सर्लाहीको हरिपुरमा जारी भलिबल प्रतियोगिताको फाइनलमा प्रवेश गरेका छन् ।

हरिपुर नगरपालिका-७ चिताइनमा शनिबार सम्पन्न सेमिफाइनल खेलमा विजयी

हुँदै सेनाको भैरवी दल गण पाँच कुमारी र करुणा क्लबले कम्तीमा उपविजेताको उपाधि रक्षा गरेका हुन् । भैरवी दलले धनुषाको मिथिला विहारी नगरपालिकालाई ३-० को सोझो सेटमा पराजित गरेको हो । प्रतिस्पर्धामा भैरवीले २५-१७, २५-२१ र २५-२० को नतिजा निकाल्यो । यस्तै

दोस्रो सेमिफाइनलमा महोत्तरीको करुणा क्लबले सर्लाहीको बड्कुर्वालाई ३-० को सोझो सेटमा पराजित गरेको हो । करुणाले बड्कुर्वालाई २५-२१, २५-२३ र २५-१८ ले पराजित गरेको थियो । प्रतियोगिताको फाइनल खेलमा आइतबार हुनेछ ।

मधेशहट्टि राजविराज ।

जीर्ण अवस्थामा रहेको सडक स्तरोन्नतिको जिम्मा लिएका ठेकेदारको लापरवाही र ढिलाइका कारण सास्ती भोग्नु बाध्य भएको भन्दै शनिबार राजविराज-हनुमाननगर सडक खण्डको झलहीमा स्थानीयले सडक जाम गरेका छन् । पटकपटक म्याद थपिए पनि निर्माण कार्यलाई गति नदिएपछि तथा सडकको दर्जनौँ स्थानमा रहेको खाल्डाखुल्डी र हावाले उडाउने धूलोका कारण

सास्ती भोग्नु परिरहेको भन्दै आक्रोशित स्थानीयले सडक अवरुद्ध पारेका हुन् । सडक अवरुद्ध गरिएपछि त्यस मार्गबाट सञ्चालन हुने दर्जनौँ सवारी साधन रोकिएको खबर पाएपछि पुगेको सुरक्षा निकायका उच्च अधिकारीको टोलीले स्थानीयलाई सम्झाइबुझाई तथा निर्माण कम्पनीलाई काममा गति दिन कडाईका साथ निर्देशन दिने आश्वासन दिएपछि २ घण्टापश्चात् आवागमन शुरु भएको थियो ।

यस घि जीर्ण सडक मर्मत सम्भार र स्तरोन्नतिलाई गति प्रदान गर्न माग गर्दै तोपा, मन्सापुर र इनर्वामा दर्जनौँपटक सडक जाम गरिसकेका छन् । २५ करोड ७१ लाख ४६ हजार रुपैयाँमा सप्तरीको शम्भुनाथस्थित साह इन्जिनियरिङ कन्स्ट्रक्सनले सडकको ठेक्का पाएको छ । तर, सम्झौताअनुसार काम नभएको र पटकपटक म्याद थप्दासमेत काममा ढिलाई गर्ने प्रवृत्ति दोहोरिएको भन्दै स्थानीयले चक्का जाम गरेका हुन् ।

मधेशहट्टि सप्तरी ।

प्रहरीले उदयपुर, विरगुवा नगरपालिका-९, समयपल्ली टोलका २१ वर्षीय चुडागणि राय माझी र सोही ठाउँका २० वर्षीय सुमन परियारलाई लागूऔषधसहित पक्राउ गरेको छ ।

प्रहरी चौकी मौवाहा मल्हनियाका प्रहरी सहायक

निरीक्षक हेमन्त तामाङको कमान्डमा खटिएको टोलीले बलानबिहुल गाउँपालिका-१, बलानखोलाबाट भारत, लौकहा ठाडीबाट पैदल आउदै गरेका राय र परियारलाई चेकजाँच गर्दा फेनारगन ९७ पिस, डाइजेपान ९७ पिस, आइपिपिएल ९७ पिस र नाइट्रोभेट १५ पिससहित पक्राउ गरिएको प्रहरीले जनाएको छ ।

संघर्ष समितिद्वारा घरदैलो

मधेशहट्टि राजविराज ।

पुस्तीदेखि बिटौरी र ब्लक जग्गामा बसोबास गर्दै आएका राजविराज नगरबासीका तर्फबाट लालपूजाँलगायतका विभिन्न ७ बुँदे माग राखेर गठित संघर्ष समितिले राजविराज बन्द कार्यक्रमको पूर्वसन्ध्यामा घरघर र पसल पुगेर कार्यक्रम सफल बनाउन अपिल गरेको छ । संघर्ष समितिले नगरका बिटौरी र ब्लक जग्गामा बसोबास गर्दै आएका नागरिकलाई लालपूजाँ, राजविराज बसपार्कको अधुरो निर्माण कार्य

अविलम्ब पूरा गरी सञ्चालन, हटिया कम्प्लेक्स निर्माण कार्य छिटो सम्पन्न गरी व्यापारीलाई हस्तान्तरण र राज रंगशाला स्तरोन्नतिलगायतका ७ बुँदे माग अघि सार्दै फागुन १८ गते आइतबार राजविराज बजार बन्द आह्वान गरेको हो । संघर्ष समिति संयोजक इरसाद अन्सारी, जिल्ला समन्वय समिति प्रमुख शिवनारायण साह, सप्तरी उद्योग वाणिज्य संघका पूर्वअध्यक्ष मनोज मुन्धडा, नेपाली कांग्रेसका नेता शम्भुलाल देवसहितको टोली नगरको घर र पसल पुगेर नगरबासीको जायज माग

सम्बोधनका लागि थालिएको आन्दोलनमा साथ दिन अपिल गरेका थिए । संघर्ष समितिले फागुन १८ गते राजविराज बन्द, फागुन २१ गते नगरमा कालो झण्डा झुण्ड्याउने, फागुन २५ गते राजविराज नगरपालिका कार्यालयमा तालाबन्दी, फागुन २८ गते राजविराजस्थित नापी तथा मालपोत कार्यालयमा तालाबन्दी तथा चैत ४ गतेदेखि स्थानीय गजेन्द्र चोकमा अनिश्चितकालीन रिले अनशनलगायतका आन्दोलन घोषणा गरेको छ ।

एकीकृत समाजवादी चन्द्रपुरको अध्यक्षमा रखाल

मधेशहट्टि रौतहट । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत समाजवादी) चन्द्रपुर नगर कमिटीको दोस्रो नगर अधिवेशन शनिबार सम्पन्न भएको छ । नेकपा एसका नगर संयोजक वीरु रखालको अध्यक्षता तथा नेकपा एसका केन्द्रिय उप–महासचिव रामकुमार भट्टराई पार्टीको प्रमुख आतिथ्यतामा अधिवेशन सम्पन्न भएको हो । अधिवेशनले वीरु रखाललाई

नगर अध्यक्षमा चयन गरेको छ । उपाध्यक्षमा रन्जु थापा,सचिवमा सञ्जीव यादव, उपसचिवमा खेमनाथ तिमल्सिना, तुलसा पुलामी चयन भएका छन् भने सदस्यमा नानीमाया खनाल, शंकर खनाल मञ्जु पासवान लगायत ४५ सदस्यीय चयन गरिएको छ । प्रमुख अतिथि भट्टराईले नेकपा (एमाले) र नेपाली कांग्रेसप्रति कडा आलोचना गर्दै यी दलहरूले मुलुकलाई अस्थिरता,

भ्रष्टाचार र सत्ताको खेलमा मौलै अल्झाएको आरोप लगाए । उनले संगठन सुदृढीकरणमा सबै नेता तथा कार्यकर्ताहरूले जुट्नुपर्ने बताए । कार्यक्रमका विशिष्ट अतिथि कल्याणी खड्काले पार्टीलाई अझ बलियो बनाउन निरन्तर मेहनत गर्न आग्रह गरिन् । कार्यक्रममा मधेश प्रदेशका प्रदेश सभा सांसद कनिष पटेल मधेशमा समाजवादी आन्दोलन अझ सशक्त बनाउनुपर्नेमा जोड दिए ।

फोनिज मधेशद्वारा चार पत्रकार पुरस्कृत

मधेशहट्टि वीरगंज । नेपाल आदिवासी जनजाति पत्रकार महासंघ (फोनिज) मधेश प्रदेशले चारजना पत्रकार सम्मानित गरेको छ । शनिबार कार्यक्रमको आयोजना गरी फोनिज मधेश प्रदेशले स्थापना गरेको पत्रकारिता पुरस्कार प्रदान गरेको हो । सञ्चार क्षेत्रमा लामो समयदेखि कार्यरत पत्रकार सत्य प्रसाद श्रेष्ठ र रिना आलेलाई देवनारायण गनिया स्मृति पत्रकारिता पुरस्कार प्रदान गर्ने निर्णय गरेको हो । भने अर्को क्रिएटिभ कृयाशील पत्रकारिता पुरस्कार लक्ष्मी चौधरी र डम्बर राईलाई प्रदान गरिएको छ । चारैजनालाई फोनिजको मधेश प्रदेशको पाचौँ साधारणसभामा प्रमुख अतिथि सभामुख रामचन्द्र मण्डलले पुरस्कार प्रदान गरेका थिए । जनही १०–१० हजार नगद, दोसल्ला

र अरिब माला सहित सम्मान गरिएको थियो । फोनिज मधेश प्रदेशका अध्यक्ष दुष्यन्त चौधरीको अध्यक्षतामा बाराको कोल्हवी नगरपालिकामा भएको साधारणसभा सांगठनिक प्रतिवेदन र आर्थिक प्रतिवेदन सहित महात्वपूर्ण निर्णय गरेर समापन हुने फोनिज प्रदेश इञ्चार्ज निरज पिठाकोटे मगरले बताए । यसैबीच सम्मानित बाराका अग्रज पत्रकार सत्यप्रकाश श्रेष्ठले आफूले पाएको नगद पुरस्कार फोनिज बारालाई हस्तान्तरण गरेका छन् । संगठनले प्रदान गर्ने पुरस्कार कसैको सहयोगबाट नै गर्नुपर्ने भएकोले फोनिज बारालाई पनि संगठन मजबुद र बलियो बनाउन सहयोग पुगोस भन्ने मनसायले बारा शाखा अध्यक्ष धिरेन्द्र पनुहरलाई पुरस्कार बापतको रकम हस्तान्तरण गरेका थिए ।

देश निर्माणका लागि युवा र महिला एमालेसँग जोडिनुपर्छ: गुप्ता

मधेशहट्टि रौतहट । नेकपा एमालेका केन्द्रीय सदस्य तथा रौतहट जिल्ला ईन्चार्ज अजय कुमार गुप्ताले वडा केन्द्रीत भेलालाई जनताको बिचमा लगि युवा–महिलालाई पार्टी प्रति आकर्शित गराउनु पर्नेमा जोड दिएका छन् । ३ महिने वडा केन्द्रीत भेला अन्तरगत शनिबार रौतहट क्षेत्र नम्बर १ को गौरमा भएको अगुवा कार्यकर्ता भेलालाई प्रमुख

अतिथिको रुपमा सम्बोधन गर्दै उनले पार्टीका अगुवा कार्यकर्तालाई सही राजनीति गर्न सुझाव दिए । उनले टाईम पासका लागि राजनीतिमा नलाग्न युवाहरूसँग आग्रह गरे । रौतहटमा एमाले जतिको संगठिन पार्टी अरु कुनै नभएको दाबी गर्दै जिल्ला ईन्चार्ज समेत रहेका गुप्ताले संगठनको शक्तिलाई सम्झेर अझै सशक्त संगठन निर्माण अभियानमा जुटन आग्रह गरे । कार्यक्रममा केन्द्रीय सदस्य तथा

क्षेत्र नम्बर १ का ईन्चार्ज रेखा कुमारी झाले राष्ट्रिय अधिवेशनमा तयार रहन र वडा केन्द्रीत अभियानअन्तर्गत नयाँ सदस्यता विस्तारमा केन्द्रीत हुन आग्रह गरिन् । क्षैलिय अध्यक्ष जमिल अख्तर मन्सुरीको अध्यक्षतामा सम्पन्न अगुवा कार्यकर्ता भेलामा केन्द्रीय लेखा समिति सदस्य राजकिशोर यादव, मधेस प्रदेश कमिटी सदस्य राम किशोर महतोलगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।

विद्यालय तहबाटै खेलकुद गतिविधि हुनु सुखद् छः मन्त्री

मधेशहट्टि वीरगंज । मधेश प्रदेश सरकारका खेलकुद तथा समाज कल्याण मन्त्री प्रमोद जयसवालले विद्यालय तहबाट नै खेलकुदका गतिविधि प्रारम्भ हुनु सुखद् रहेको बताएका छन् । वीरगंज स्थित चिल्डेन्स वल्ड स्कूलको चौथो वार्षिक खेलकुद कार्यक्रमको उद्घाटन गर्दै उनले नारायणी रंगशाला संघीय सरकार मातहत रहेतापनि कानुनी जटिलतालाई सहजिकरण गरी स्तरउन्नति गर्न आफूहरु तयार रहेको बताए । प्रदेश सरकारले खेलकुद ऐन जारी गरि सकेको सन्दर्भमा मधेश प्रदेशमा खेलकुद गतिविधि गतिशिल तरिकाले अघि बढ्ने विश्वास उनले व्यक्त गरे । विद्यालयका प्रधानाध्यापक

सुमन दासको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा निजी विद्यालयका राहुल श्रीवास्तव, आलोक चौरसिया, शिव गुप्ता, शर्मानन्द कुशवाहा, सरोज पटेल, अभिभावकहरु लगायत विभिन्न क्षेत्रका व्यक्तिहरुको उपस्थिति रहेको थियो । कार्यक्रममा कक्षा नर्सरी देखि १० सम्मका विद्यार्थीहरुले विभिन्न खेलकुद विधामा प्रतिस्पर्धा गरेको विद्यालयकी संचालिका सिम्रन दासले बताइन् । यसैबीच वीरगंजको आदर्शनगरस्थित लिटिल स्टेप मन्टेश्वरी स्कूलले पनि विविध कार्यक्रम गरी सातौ वार्षिकोत्सव मनाएको छ । स्कूलका सञ्चालन प्रमुख अमित सराफको

अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै पर्साका प्रमुख सशस्त्र प्रहरी उपरीक्षक राधेश्याम धिमालले विद्यार्थीको बलियो बनाउनुपर्नेमा जोड दिए । कार्यक्रममा वीरगंज उद्योग वाणिज्य संघका उपाध्यक्ष माधव राजपाल, दिल्ली पब्लिक स्कूलका प्रिन्सीपल रन्जित आनन्द, डिएभी आरबी केडिया स्कूलका प्रिन्सीपल राकेश मिश्र लगायतले शैक्षिक स्तरोन्नतीका लागि आधारभूत तहको शिक्षालाई सशक्त बनाउनुपर्ने धारणा राखेका थिए । कार्यक्रममा पिजीदेखि कक्षा एक सम्मका विद्यार्थीहरुले विभिन्न सांस्कृतिक प्रस्तुती समेत प्रस्तुत गरेका थिए ।

मधेशहट्टि वीरगंज । वीरगंजस्थित गौतम स्कूलको ४८ औँ वार्षिकोत्सवको अवसरमा तीन दिने उत्सव मनाइरहेको छ । शुक्रबार उद्घाटन भएको उत्सवको शनिबार दोस्रो दिन स्कूलका साना साना विद्यार्थीहरुले नृत्य प्रस्तुत गरेका छन् । शनिबार स्कूल प्रांगणमा भव्य रूपमा सम्पन्न भएको दोस्रो दिनको कार्यक्रममा कक्षा एल.के.जि देखि कक्षा एक सम्मका विद्यार्थीहरुले विभिन्न सांस्कृतिक तथा सृजनात्मक प्रस्तुतिहरू मार्फत आफ्नो प्रतिभा प्रदर्शन गरेका थिए । त्यस्तै, वर्षभरि सञ्चालन भएका विभिन्न शैक्षिक तथा अतिरिक्त क्रियाकलापहरूको बारेमा पनि जानकारी गराइएको थियो ।

गणेश लाठ, समाजसेवी प्रकाश थारु, ओम कुमार झा, कन्या स्कूलका प्रधानाध्यापक सुनिता साह, मानवसेवा आश्रमका दिवेश मानवसेवा, स्कोनबाट आयुश गिरि, डा.अशोक दास, डा.उदयनारायण सिंह, नेपाल पत्रकार महासङ्घ पर्साका सहसचिव एस.के. चौरसिया, युवराज खडका, अभिलाष गुप्ता, जगत राई, आनन्द पटेललगायत विभिन्न क्षेत्रका विशिष्ट व्यक्तित्व र अभिभावकहरुको उपस्थिति रहेको थियो । त्यस्तै, स्कूलकी सहायक प्रधानाध्यापक परिक्षा पिपा लामाले आफ्नो मन्तव्यमा विद्यालयको लामो यात्रा र उपलब्धिहरुबारे प्रकाश पारिन् । उनले ४८ वर्षको अवधिमा विद्यार्थी, शिक्षक र अभिभावकहरुको सहयोगले गौतम स्कूलले यो उचाइ हासिल गरेको बताइन् । कार्यकारी निर्देशक सोनम लामाले आगामी दिनमा अझ प्रभावकारी शैक्षिक योजना र कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका थिए । तीन दिने उत्सवमा स्कूलका करिब १२ सय विद्यार्थीले प्रस्तुति दिने शिक्षक स्वरोज प्रधानले जानकारी दिए ।

मधेशहट्टि जनकपुरधाम । लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी नेपालको हँसपुर नगरपालिका वडा नम्बर २को २१ सदस्यीय समिति चयन गरिएको छ । शनिबार भएको वडा अधिवेशनबाट रामप्रताप मण्डलको अध्यक्षतामा २१ सदस्यीय वडा समिति

सर्वसहमतबाट चयन गरिएको छ । समितिको उपाध्यक्षमा रामचन्द्र भण्डारी, सियाशरण सहनी, सचिवमा नगिना मण्डल, सहसचिव रामकुमार साह, कोषाध्यक्षमा विमला मण्डल खत्वेलाई चयन गरिएको हो । लोसपाको वैशाख २६ गते हुने राष्ट्रिय अधिवेशनको तयारी स्वरुप लोसपाको हँसपुर

नगरपालिका वडा नम्बर २ बचचौडामा वडा अधिवेशन सम्पन्न भएको हो । अधिवेशनमा लोसपाका केन्द्रीय सदस्य रामज्ञान मण्डल, भोलानाथ झा, जिल्ला उपाध्यक्ष झपसी मण्डल, उदय कुमार सिंह, नगर संयोजक लालबाबु यादव लगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।

पूजाकोठामा गाडेको अवस्थामा शव फेला

मधेशहट्टि जनकपुरधाम । धनुषामा एक महिलाको शव घरकै पूजाकोठामा गाडेको अवस्थामा फेला परेको छ । धनुषाको लक्ष्मीनिया गाउँपालिका – बनिनियाकी २० वर्षीया अञ्जली यादवको शव सडेगलेको अवस्थामा फेला परेको हो । स्थानीयले एकाएक अञ्जली हराएको तथा उनका श्रीमान् बेपत्ता भएको खबर गरेपछि प्रहरीले अनुसन्धान अगाडि बढाएको थियो । त्यसक्रममा शनिबार दिउँसो १ बजे कोठाभित्रै गाडेको अवस्थामा अञ्जलीको शव फेला परेको धनुषाका प्रहरी प्रवक्ता वरुणबहादुर

सिंहले जानकारी दिए । श्रीमान् हरिराम यादव फरार रहेकाले अञ्जलीको हत्या गरेर उनैले शव गाडेको हुन सक्ने प्रहरीको आशंका छ । रामहरिसँगै उनीहरूका १० महिनाकी छोरीको पनि पत्तो लागेको छैन । स्थानीयका अनुसार गत शनिबार रामहरि र अञ्जलीबीच विवाद भएको थियो । भोलिपल्टै रामहरिले श्रीमती बेपत्ता भएको भनेर छरछिमेकमा सुनाएका थिए । मंगलबारदेखि रामहरि पनि बेपत्ता भए । एकाएक घरका सबै हराएपछि शंका लागेर स्थानीयले प्रहरीलाई खबर गरेका थिए । डीएसपी सिंहले शव उत्खनन गरेर प्रादेशिक

अस्पतालमा पोस्टमार्टमको लागि पठाइएको जानकारी दिए । वडाध्यक्ष मुखियाको निधन रौतहटको माधवनारायण नगरपालिका–४ का वडाध्यक्ष रामदेवी मुखियाको निधन भएको छ । फोक्सोको क्यान्सरबाट पीडित ६० वर्षीय उनको शनिबार बिहान आफ्नै निवासमा निधन भएको माधवनारायण नगरपालिकाका प्रमुख बैजनाथ यादवले जानकारी दिए । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)बाट उनी निर्वाचित भएका थिए ।

भन्सार छलिका २८ वटा मोटरसाइकल जफत

मधेशहट्टि वीरगंज । जिल्ला प्रहरी कार्यालय बाराले भन्सार छलिका मोटरसाइकलमाथि ठूलो कारबाही गरेको छ । बारा प्रहरीले जिल्लाको विभिन्न स्थानमा चेकजाँच गर्ने क्रममा भन्सार नतिरेका २८ वटा भारतीय नम्बर प्लेटका मोटरसाइकल बरामद गरेको

हो । बरामद मोटरसाइकलको अनुमानित बजार मूल्य करिब २५ लाख रुपैयाँ रहेको प्रहरीले जनाएको छ । जिल्ला प्रहरी कार्यालय बाराअन्तर्गत खटिएका गस्ती टोलीले नियमित गस्तीका क्रममा शङ्खुस्पद गतिविधिमार्थि नजर राख्दै चेकजाँचलाई तीव्रता दिएको थियो । सोही

क्रममा विभिन्न ठाउँबाट आवश्यक कागजात नभएका र कानुन विपरीत सञ्चालनमा रहेका भारतीय नम्बर प्लेटका मोटरसाइकल फेला परेको बारा प्रहरीले एउटा प्रेस नोट जारी गर्दै जनाएको छ । बारा प्रहरीका अनुसार, मोटरसाइकलहरू नेपाल भित्र्याउँदा भन्सार प्रक्रिया पूरा गरिएको थिएन ।

अस्पताल अनुगमन र मधेशका अस्पताल

मधेश प्रदेशका मुख्यमन्त्री सतिश कुमार सिंहले शुक्रबार महोत्तरीको बर्दिबास पुगेर केही अस्पताल अनुगमन गरे । अस्पताल अनुगमनक्रममा थोरै अस्पताल मात्र कागजात भएको पाइयो । अनुगमन गरिएका अधिकांश अस्पताल बेरितले चलेको पाइएको छ । अस्पताल जनताको जीवन संरक्षक हो । डाक्टरहरुलाई जनता जीवित भगवान मान्छन् । अस्पताल मन्दिरजस्तै हो । फरक यति हो, मन्दिर र भगवानलाई भेटीको रेट हुन्छ । अस्पताल र डाक्टरको अस्पताल र डाक्टरपिच्छे दररेट फरक हुन्छ । जनता मागेजति दिन तयार हुन्छन्, वश जीवन बच्नुपर्ने, सर्वसाधारण यो भन्दा बढी अपेक्षा केही हुन्छ । यसैले डाक्टरसँग भरोसा छ ।

तर पछिल्लो समय ठूला साइनबोर्ड राखेर रंगीचंगी बत्तीभित्र यस्ता निजी अस्पताल ज्यानमारा बनिरहेको पाइएको छ । अनुगमनमा अधिकांश अस्पताल गैरकानूनी पाइएको घटनाले मधेशका अस्पतालका अवस्था चित्रण गर्दछ । जनकपुरधामबाट शुरु भएको अस्पताल अनुगमन आर्थिक नगरी वीरगंज र नेपालकै कान्छो शहर महोत्तरीको बर्दिबाससम्म पुग्दा अस्पतालहरु अपराधथलोका रुपमा स्थापित हुँदै गएको देखिन्छ । सामान्य मापदण्डसमेत पालना गरेको पाइएको छैन । पहुँच बनाएर कारबाहीबाट बच्ने र जनता उपचारमा आउदा ज्यान जाने गरेको देखिएको छ । देशकै उत्कृष्ट १० भित्र परेको रौतहटको गौर

अस्पतालमा पुगेका बिरामीलाई त्यहीँका चिकित्सकको बदमासीले नजिकको निजी अस्पताल लगेर मार्ने काम भएको छ । सामान्य पेट दुखेको भनेर अस्पताल गएका व्यक्तिलाई तत्काल शल्यक्रिया कक्षमा लगेर उपचार गराउने नाममा मृत्युको मुखमा पुर्‍याउने काम भएको छ । यो घटना ढाकछोप गर्न अस्पतालले मध्यराति बिरामीको अवस्था गम्भीर भएको बहानामा वीरगंज पठाउँदा त्यहाँ तीन घण्टाअघि नै मृत्यु भएको घोषणाले भन्छ कि अस्पतालका बदमासी बग्रेल्टी छन् । राजमार्ग, मधेश प्रदेशको राजधानी र आर्थिक नगरीका अस्पतालहरुको यो दुर्दशा बाहिर आएको हो

।केहीदिनअघि मुख्यमन्त्री सिंहले जनकपुरमा पत्रकारहरूसँग भनेका थिए कि जनकपुरका अस्पतालमा त बेहोस बनाउने उपकरण पनि छैनन् । जनकपुरमा भन्दा बढी व्यवस्थित अस्पताल वीरगंजमा देखिएको छ । राजमार्ग भित्रका अस्पतालहरु कस्ता होलान् ? तिनले कति अपराध गरिरहेका होलान् ? स्वास्थ्यसेवामा बषौँदैखि देखिएको बेथिति निर्मूल पार्न यो अभियान अरु कठोर बनाउन जरुरी देखिएको छ । कुनै राजनीतिक दबाबविना यो अभियान सफल हुँदा स्वास्थ्यक्षेत्रको बदमासी निराकरण जरुरी छ । यो अभियानलाई स्थानीय सरकारहरुले पनि शुरुवात गर्ने हो भने पक्कै अरु प्रभावकारी बन्ने देखिन्छ ।

आलु खेतीमा आधुनिक यन्त्र नेता आएर गए व्यथा गएन !

सुमित्रा आचार्य

रासस

नवलपरासी (बर्दघाट सुस्तापूर्व)को मध्यविन्दु नगरपालिका—२ का मायाराम महतालाई गत वर्षसम्म एक बिघा जमिनको आलु खन्न २० जना खेताला जम्मा गर्नु पर्दथ्यो । तर अहिले एक बिघा क्षेत्रफलको आलु उनी एकलैले एकै दिनमा खनिसक्छन् । लामो समय अर्म—पर्म गरेर आलु खेती गरेका मायारामले गत वर्षदेखि घरमै पावर टिलर (हाते ट्रयाक्टर) किनेर खेती गर्दै आएका छन् । सामूहिक रूपमा आलु खेती गर्ने भएको हुँदा गत वर्ष कृषि ज्ञान केन्द्रको ७५ प्रतिशत अनुदानमा उनले पावर टिलर किनेको बताए । ‘स्वदेशमा नै कृषि गर्ने भनेर विदेशबाट फर्किएको थिएँ तर धेरै मानिस खोजेर काम गर्नु पर्दा निकै समस्या भएको थियो । तर अहिले पावर टिलरको सहायताले आलु रोप्नेदेखि निकाल्दासम्म सजिलो भएको छ । हप्ता दिनसम्म लाग्ने गरेको काम एकदुई दिनमै सकिन्छ,’ उनले भने । नन्दिपुर बहुउद्देश्यीय कृषक समूह मध्यविन्दु—२ को अध्यक्षसमेत रहेका मायारामले प्रविधिको सहायताले नै १५ बिघा जमिनमा सामूहिक आलु खेती गरिएको

बताए । प्रविधिको सहयोगले गर्दा थोरै जनशक्तिबाट धेरै काम गर्न सकिने भएकाले आर्थिक बचतसमेत भएको किसान मायारामले बताए । कृषि प्रविधिले खेती गर्न सहज भएपछि नन्दिपुर बहुउद्देश्यीय कृषक समूहले आलु खेतीको क्षेत्रफल पनि विस्तार गरेको छ । सुरुमा दुई बिघा जमिनमा गरिएको आलु खेती अहिले १५ बिघा पुर्‍याइएको छ भने आगामी वर्ष २० बिघामा गर्ने योजना रहेको मायारामले जानकारी दिए । मध्यविन्दु—२ कै रमेश थनेत थारु पनि पछिल्लो समय प्रविधिका माध्यमबाट खेती गर्दै आएका छन् । लामो समयसम्म कुटो कोदालोको प्रयोग गर्दै आएका रमेश प्रविधिको माध्यमबाट खेती गर्न सहज भएको बताउँछन् । सबै काम श्रमबाट मात्र गर्दा समय बढी लाग्ने र मिहिनेत धेरै लाग्ने गरे पनि प्रविधिको सहयोगमा कम समयमै धेरै खेती गर्न सकिने उनको भनाइ छ । ‘धान, तोरी, गहुँ खेतीमा कृषि यन्त्रको प्रयोग गर्ने गरिएको भए पनि आलु खेतीमा सबै काम मान्छेले नै गर्ने गरेका थियौँ’, उनले भने, ‘अहिले आलु उत्पादन गर्न धेरै सहज भएको छ, थोरै मान्छेले धेरै खेती गर्न

सकेका छौँ ।’

मायाराम र रमेशजस्तै पछिल्लो समय जिल्लामा धेरै किसानले कृषि यन्त्र प्रयोग गरेर आलु खेती गर्दै आएका छन् । अन्न बालिमा मात्रै कृषि यन्त्रको प्रयोग हुँदै आएकोमा केही वर्षदेखि तरकारी खेतीमा पनि कृषि यन्त्रको प्रयोग बढेको हो । पछिल्लो समय पावर ट्रेलर, ट्रयाक्टर, मिनी ट्रेलर को सहायताले तरकारी खेती गर्ने गरिएको कृषि ज्ञान केन्द्र नवलपरासी (बर्दघाट सुस्तापूर्व)का प्रमुख कुलप्रसाद तिवारीले बताए । कृषिमा आधुनिक प्रविधिका औजार भित्रिएसँगै धेरै किसानले सहजरूपमा कृषि उत्पादन गर्ने गरेको तिवारीको भनाइ छ । परम्परागत शैलीमा खेतीपाती गर्ने किसान पछिल्लो समय प्रविधितर्फ आकर्षित भएको उनले बताए । कृषि ज्ञान केन्द्रमार्फत कृषकलाई कृषि यन्त्रमा विभिन्न खाले अनुदान दिँदै आएको प्रमुख तिवारीले जानकारी दिए । परम्परागतरूपमा खेती गर्दै आएका किसानलाई पछिल्लो समय प्रविधिमैत्री बनाउँदै लगेपछि काममा सहजतासँगै उत्पादनसमेतमा राम्रो हुँदै गएको उनको भनाइ छ । रासस

विद्यालय विकास कार्यक्रम प्रभावकारी

सन्तोष गौतम

म्याग्दीको बेनी नगरपालिका—६ मा रहेको जामुनाखर्क माविमा कार्यान्वयन भएको नमुना विद्यालय विकास कार्यक्रम प्रभावकारी बनेको छ । शिक्षा मन्त्रालयको सहयोगमा आर्थिक वर्ष २०७८÷०७९ देखि सुरु भएको कार्यक्रमले विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि वृद्धि, व्यवस्थापनमा सुधार र भौतिक पूर्वाधार विस्तार भएको हो । कक्षा १२ सम्मको पठनपाठन हुने विद्यालयमा शैक्षिकसत्र २०७८ को औसत सिकाइ उपलब्धि दुई दशमलब ८४ जतिपै रहेकोमा २०८० मा तीन दशमलब शून्य एक जीपीए पुगेको प्रधानाध्यापक ढुङ्गानाले बताए । कक्षा १ देखि ३ सम्म एउटा कक्षामा एक जना शिक्षकले सबै विषय पठनपाठन गराउने अभ्यास थालिएको छ । यसबाट विद्यार्थीको आनीबानी र क्षमता पहिचान गरेर सिकाइ क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न सहज भएको शिक्षक नवराज शर्मांले बताए । कक्षा ८ सम्मका सबै विद्यार्थीलाई अनिवार्य, नौ र १० मा कम्प्युटर विषयको ऐच्छिक कक्षा सञ्चालन गरेको जामुनाखर्कले विज्ञान प्रयोगशाला र पुस्तकालय

स्थापना गरेको छ । गणित, सामाजिक प्रयोगशाला (स्टिम ब्याग) पनि छ । कक्षा ११ र १२ मा पूर्ण रुपमा निःशुल्क पठनपाठनको व्यवस्था मिलाएको छ । सबै कक्षाकोठामा ‘स्मार्टबोर्ड’ राखिएको छ । सबै शिक्षकहरुको साधमा ल्यापटप छ । शिक्षकले ल्यापटपमा इन्टरनेटको सहयोगमा सिकाइ सामग्री खोज्ने र पढाउने गर्छन् । प्रार्थनाको समयमा शिक्षक र विद्यार्थीहरुले विविध विषयमा प्रश्न—उत्तर गर्छन् । गण्डकी प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालयले कक्षा ९ र १० का विद्यार्थी टिकाउन र २०८० को एसईई परीक्षाको उत्तीर्णरका आधारमा गरेको मूल्याङ्कनमा जामुनाखर्क म्याग्दी जिल्लामा पहिलो भएको थियो । विषयगत विभाग गठन गरेर शिक्षकहरुको कार्यविभाजन, शैक्षिक प्रदर्शनी र महोत्सव आयोजना गरेको छ । विद्यार्थीहरुलाई सर्जनशील र अध्ययनशील बनाउन अतिरिक्त क्रियाकलाप, व्यवसायिक, व्यवहारिक सीप सिकाउन गुन्ड्री बुन्ने, पाक शिक्षा, वायरिड र प्लम्बीड तालिम सञ्चालन गरेको छ । कक्षा १० का विद्यार्थीका लागि छात्रावास सञ्चालन गरेको विद्यालयले अभिभावकसँग

नियमित अन्तरक्रिया र योग प्रशिक्षण चलाएको छ । शिक्षकहरुलाई सूचना प्रविधि, मूल्याङ्कन र कक्षा व्यवस्थापन तालिम दिएको छ । शिक्षा मन्त्रालयले बेनी नगरपालिका मार्फत उपलब्ध गराउने बजेटबाट भौतिक, शैक्षिक र व्यवस्थापकीय सुधारका गुरुयोजनामा प्रस्तावित कार्यक्रम गरिएको प्रधानाध्यापक ढुङ्गानाले बताए । यसअधिका तीन वटा आर्थिक वर्षमा तीन करोड ९० लाख बजेट पाएको विद्यालयमा यस वर्ष प्राप्त भएको एक करोड बजेटबाट प्रशासनिक, प्रयोगशाला भवन र घेराबार निर्माणका लागि ठेक्का आह्वान भएको छ । गत वर्षको बजेटबाट ठेक्का मार्फत चार कोठे भवन निर्माणको अन्तिम चरणमा छ । हाल २१५ जना विद्यार्थी रहेको जामुनाखर्कमा नमुना विद्यालय कार्यक्रमबाट विद्यार्थीहरुलाई छात्रवृत्तिको पनि व्यवस्था मिलाइएको छ । गत वर्ष स्थापना भएको हिराबहादुर बानिया स्मृति छात्रवृत्ति कोषले विद्यार्थीलाई पोशाक, शैक्षिक सामग्री र दिवा खाजामा सघाएको छ । हाल आठ लाख १२ हजारको अक्षयकोषको रकम वृद्धि गरेर पाँच वर्षमा २५ लाख पुर्‍याउने संरक्षकले घोषणा गरेका छन् । रासस

खाने बस्नेको अवस्था के कस्तो छ भनेर स्थानीय सरकार एक पटक पनि सोध्न नआएको गुनासो गरे । सबैचिज बगाएपछि बालबालिकाहरुको पढ्ने ठाउँ र बस्ने स्थानको सुनिश्चितता नभएर समस्यामा परेको उनले गुनासो गरे । स्थानीय राजेन्द्र केसीले व्यक्तिको घरबारी र खेत सबै बगाएपछि बिचल्लीमा परेका नागरिकलाई सुरक्षित ठाउँमा आवासको व्यवस्थापन गर्न अपरिहार्य रहेको बताए । ‘विपदपछि उद्धार र राहतसँगै बाटोघाटो त बन्यो, तर उहाँहरुलाई त्यसले खासै छोएको छैन ।’—उहाँले भन्नु भयो—‘सुरक्षित तरिकाले बस्ने आवास छैन । कमाई खाने ठाउँ छैन । राज्यले यहीँको भूगोललाई छनौट गरेर एकीकृत आवासको व्यवस्थापन गर्न आवश्यक छ ।’ पनौतीका धन गुरुङ गाउँका युवाहरुलाई ज्वालामा लगाएर बाढीले थुपारेको ग्रेग्रानहरू पन्छाउँदै भने, ‘बल्ल मान्छेहरुलाई केही फुर्सद हुन थालेपछि पुरेको ठाउँलाई सफा गर्न थालेको हुँ ।’ दुई तले घर बगाएपछि शङ्कर तामाङ छिमेकीको घरमा बस्दै आएका छन् । बस्ने घर बनाउन पैसा नै नभएको र खाने अन्नपात सङ्ग्रहस्थाले वितरण गरेकोबाट चलाइरहनु भएका उनी राज्यले सुरक्षित बस्ने ठाउँको व्यवस्थापन गरिदिने आशामा रहेको बताउँछन् । बस्ने घर नै नहुँदा बिजुली बत्ति, मोटरबाटो र खानेपानी कसरी उपभोग गर्ने ? ति सबैले नछोएको मनलाई सुरक्षित आवासले मात्रै छुनसक्ने भएकाले राज्यले अब त्यसमा ध्यान केन्द्रित गर्नुपर्नेमा उनले जोड दिए । पनौती नपा—१२ का वडाध्यक्ष जयराम केसीले यहाँका नागरिकको लागि बगरमा बाढीको र डाँडापाखामा पहिरोको डर भएकाले व्यवस्थित एवम् एकीकृत बस्ती विकासतर्फ नै सोच्दा उचित हुने बताउँछन् । यसमा सङ्घीय सरकारको सहयोगको अपेक्षामा रहेकाले नागरिकको आवास व्यवस्थापनमा ढिलाइ भइरहेको उनको भनाइ छ । पनौती नगरपालिकाका प्रमुख रामशरण भण्डारी जनताको पहिलो आवश्यकता आवास भएकोले बस्ने ठाउँको व्यवस्थापन गर्न सकेको अवस्थामा बस्तुभाउ पालेर पुनः जीवनयापनलाई विस्तारै लयमा फर्काउन सकिने बताउँछन् । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले बासस्थान निर्माण गर्ने विषयमा जोखिमयुक्त बस्तीको भौगोलिक अवस्था अध्ययन गरी राष्ट्रिय जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण र शहरी विकास तथा भवन कार्यालयलाई अनुरोध गरेको छ । विपद्पछि नेकपा (माओवादी केन्द्र) का अध्यक्ष एवम् पूर्वप्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल ‘प्रचण्ड’, गृहमन्त्री रमेश लेखक, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्यामन्त्री प्रदीप पौडेल र उपप्रधान तथा शहरी विकासमन्त्री प्रकाशमान सिंहलगायतले बाढीपहिरो प्रभावित क्षेत्र पनौती नपा—१२ रोशी भूमिडाँडाको स्थलगत निरीक्षण गरेपनि यहाँको पीडितको अवस्था उस्तै रहेको छ । ‘नेता आएर गए व्यथा भने उस्तै रह्यो’—यहाँका स्थानीयले गुनासो गरे ।

लागुऔषधविरुद्धको महाअभियानलाई देशव्यापी बनाऔँ: गृहमन्त्री

काठमाडौँ । गृहमन्त्री रमेश लेखकले लागुऔषधमुक्त समाज निर्माणका निम्ति लागुऔषधविरुद्धको महाअभियानलाई देशव्यापी बनाउनुपर्नेमा जोड दिए । काठमाडौँमा उपत्यका प्रहरी कार्यालयले आजदेखि सुरू गरेको लागुऔषधविरुद्धको महाअभियान उद्घाटन समारोहमा गृहमन्त्री लेखकले लागुऔषध व्यक्ति, परिवार हुँदै समाजकै लागि घातक रूपमा देखापरिरहेको बताए । ‘लागुऔषध अत्यन्त चुनौतीका रूपमा देखिएको छ, युवाहरूमा नकरात्मक असर पारेको छ’, गृहमन्त्री लेखकले भने,‘सरकार र प्रहरीको मालै विषयवस्तु छैन, होइन, यो समय समाजकै चिन्ताको विषय भइसकेको छ ।’ लागुऔषधले व्यक्तिलाई माल नभई समय समाजलाई खोक्रो बनाउँदै लगेकोप्रति चिन्ता व्यक्त गर्दै उहाँले यसको नियन्त्रणका लागि तीन तहका सरकारले अभियानका रूपमा सञ्चालन गर्न जरूरी रहेको बताए ।

‘लागुऔषध प्रयोगकर्ताको जीवन समाप्तिदर्फ गएकै छ । समय परिवार नै चिन्ता र पीडामा जान्छ । यसले अरू अपराधको पनि वृद्धि गरेको छ’, उनले भने,‘समाजमा विविधखालको अपराध वृद्धि भइरहेको छ, धेरै अपराधको जगमा लागुऔषध छ ।’ लागुऔषधविरुद्धको महाअभियान देशव्यापी रूपमा चलाउन जरूरी रहेको भन्दै उहाँले विद्यालयस्तरसम्म महाअभियान पुर्याउन आवश्यक रहेको बताए । ‘महाअभियानलाई प्रत्येक जिल्ला, पालिका र टोल, विद्यालय तथा क्याम्पससम्म जोड्नुपर्छ । यदि समयमै नियन्त्रण गरेनौँ भने १०–१५ वर्षमा एउटा पुस्ता नै नराग्नोसित प्रभावित हुने खतरा देखिराख्या छु’, उनले भने, ‘जुन ढङ्गले लागुऔषधको ओसारपसार, भण्डारण र प्रयोग भइरहेको छ । त्यसले आगामी १०–१५ वर्षमा भयाभङ्गस्थिति ल्याउने अवस्था देखिरहेको छु ।’ ‘लागुऔषधमुक्त समाज निर्माणका लागि देशव्यापी

बनाउन आवश्यक छ र प्रहरीलाई यो महाअभियान देशव्यापी रूपमा लैजान निर्देशन दिन्छु’, गृहमन्त्री लेखकले भने,‘यसमा सबै तहका सरकारले पनि सहयोग गर्न आवश्यक छ । यसलाई सबैले अभियानका रूपमा अगाडि बढाउनुपर्छ ।’ सवारी दुर्घटना, लुटपाट, चोरी, साइबर अपराध, आत्महत्या, यौनजन्य घटनाका पछाडि लागुऔषध एउटा कारकका रूपमा रहेको उनको भनाइ थियो । ‘एक दिनमा सात जनाको सवारी दुर्घटनामा मृत्यु र १७ जनाले दैनिक आत्महत्या गरिरहेको छ । यसका पछाडि पनि लागुऔषध कारक देखिन्छ’, लेखकले भने,‘समाजमा अपराध वृद्धि, अराजकता र बेतिथिका पछाडि लागुऔषध र मादक पदार्थ कारकका रूपमा देखापरेकाले समाजका धेरै अपराध नियन्त्रणका लागि लागुऔषध नियन्त्रण गर्न आवश्यक छ ।’ लागुऔषध नियन्त्रण गर्न सके धेरै अपराधका घटनामा कमी ल्याउन सकिने मन्त्री लेखकको भनाइ छ । रासस

‘छिमेकसँगको सम्बन्धलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्छ’

काठमाडौँ । नेकपा (एमाले) का महासचिव शङ्कर पोखरेलले हरेक राष्ट्रले आफ्नो राष्ट्रिय हितका लागि छिमेकसँगको सम्बन्धलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने बताएका छन् । अमेरिका र युक्रेनबीच अमेरिकामा भएको प्रत्यक्ष वातातले धेरैलाई धेरै कुराको पाठ सिकाएको उल्लेख गर्दै उनले छिमेकीसँगको सम्बन्ध बिग्रँदा ठूला र शक्तिशाली देशहरूले

पनि दुःख पाउनुपर्ने उल्लेख गरे । अमेरिका र युक्रेनबीच अमेरिकामा भएको प्रत्यक्ष वार्ताबारे सामाजिक सञ्जाल फेसबुकमा शनिबार आफ्नो धारणा राख्दै उनले भनेका छन्, ‘छिमेककाविरुद्ध बाहिरबाट प्राप्त हुने सहयोग अस्थायी र कतिपय अर्थमा स्वार्थ आधारित हुँदोरहेछ, आज रूस र युक्रेन दुवैका लागि युद्ध घाँडो भएको छ । तर युद्ध अन्त्यका

लागि उनीहरूले निकै ठूलो मूल्य चुकाउनुपर्ने अवस्था देखिँदैछ ।’ शान्ति र स्थायित्वका लागि अब हरेक देशले सोच्नुपर्ने उल्लेख गर्दै उनले क्षेत्रीय शान्तिबिना विश्वशान्ति सम्भव नहुने बताएका छन् । एसियाली देशहरूले आपसी सम्बन्धको विकासमा जोड दिने हो भने एसिया विश्व सभ्यताको केन्द्रका रूपमा पुनःस्थापित हुने अवस्था भएको उनको भनाइ छ । रासस

राष्ट्रपतिद्वारा राष्ट्र निर्माणको महाअभियानमा जुट्न अपिल

गण्डकी । राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले केही भएन भन्नेमात्र नभई धेरै भएको छ तर देश र जनताका लागि हामीले अझै थुप्रै गर्न बाँकी छ भन्ने अटोटसहित राष्ट्र निर्माणको महाअभियानमा जुट्न अपिल गरेका छन् । कास्कीको पोखरा महानगरपालिका–१८ सराङकोटमा आयोजित श्रीमद्भगवत् ज्ञान महायज्ञ एवं धार्मिक पर्यटन महाउत्सव २०८१ एवं देवालय सराङकोटधामको समुद्रचाट्न समारोहलाई शनिबार सम्बोधन गर्दै उनले जनताको लामो संघर्ष, त्याग र बलिदानबाट हामीले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्त गरेको बताउँदै हाम्रो संविधान र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको अभिष्ट पनि मुलुकको आर्थिक विकास भएको स्पष्ट पारे । राष्ट्रपति पौडेलले युवा जनशक्तिको पलायन मुलुकका लागि ठूलो चिन्ताको विषय भएको भन्दै यो अवस्थाबाट मुलुकलाई जोगाउन सम्बद्ध हरेक पक्ष गम्भीर बन्नू भन्ने मेरो आग्रह छ ।’ उनले देश विकासको मूल आधार कृषि, जलस्रोत, पर्यटन र पूर्वाधारको विकास भएकाले कृषि, जलस्रोत, पर्यटन, उद्योगधन्द्यको विकास र उत्पादन बढाएर स्वदेशी अर्थतन्त्रलाई मजबुत बनाउनुपर्ने धारणाव्यक्त गरे । राष्ट्रपति पौडेलले २०४६ सालको

परिवर्तनपछि गाउँ, गाउँमा बाटो, बिजुली, पानी, शिक्षा, स्वास्थ्य, सञ्चारजस्ता पूर्वाधार पुगिसकेको बताउँदै अब स्वदेशमै रोजगारी र आम्दानीको अवसर सृजना गरी विदेश पलायन भइरहेको युवा जनशक्तिलाई रोक्नु पहिलो आवश्यकता भएको बताए । उनले भने, ‘यो पवित्र स्थलबाट म आज अपिल गर्न चाहन्छु कि सबै नीति, निर्माण तहमा रहेका हामी सबैको ध्यान यसको समाधानतर्फ केन्द्रित होस् ।’ उनले पोखरा र यस क्षेत्रको विशिष्टता, प्राकृतिक सौन्दर्य, संस्कृति र सभ्यतालाई नेपाल र विश्व पर्यटन

बजारमा प्रवद्र्धन गरी पर्यटन क्षेत्रलाई आयआर्जन र समृद्धिको आधारका रूपमा स्थापित गर्न सकिने प्रचुर सम्भावना आफूले देखिरहेको बताए । उनले पर्यटकीय पूर्वाधार विकासमा निजी क्षेत्रको अत्यन्त महत्त्वपूर्ण भूमिका हुने भन्दै निजी क्षेत्रका लागि लगानीमैली वातावरण बनाउन स्थानीय, प्रदेश र संघ सरकारले उपयुक्त नीति, नियम र कानून निर्माण गरेर प्रोत्साहन गरिदिनुपर्ने उल्लेख गरे । राष्ट्रपति पौडेलले पोखरा अन्तरराष्ट्रिय विमानस्थलले यसलाई सिधै विश्वसँग

जोडेको उल्लेख गर्दै ‘जाउँ है पोखरा’ लगायतका पर्यटन प्रवद्र्धन अभियानमात्र होइन यहाँ हुने मेला, महोत्सव र साहसिक गतिविधिले यो विश्वकै एउटा घुम्रेपर्ने ठाउँका रूपमा विकास हुँदै गएको बताए । उनले भने,‘पोखरालाई अझै आधुनिक, विकसित र सुविधासम्पन्न बनाउँदै लैजान नीति निर्माता, तीनै तहका सरकार, पर्यटन उद्यमी, व्यवसायी र यहाँका बासिन्दा दत्तचित्त भएर लाग्नुपर्दछ भन्ने मलाई लाग्दछ ।’ रासस

यातायातसम्बन्धी सबै समस्या समाधान गर्छौँ: मुख्यमन्त्री लामा

मकवानपुर । बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री बहादुरसिंह लामाले यातायातसम्बन्धी सबैखाले समस्या समाधान गर्न प्रदेश सरकार तयार रहेको बताएका छन् । नारायणी यातायात व्यवसायी संघको ३६ औँ वार्षिक साधारणसभा तथा १६औँ अधिवेशन उद्घाटन समारोहलाई शनिबार हेटौँडामा सम्बोधन गर्दै उनले यातायातसम्बन्धी नियम कानून संशोधन गरी समस्या समाधान गर्न प्रदेश सरकार तयार रहेको स्पष्ट पारे । राज्यले गर्नुपर्ने धेरै काम यातायात व्यवसायी आफैँले गरिरहेको बताउँदै सवारी जाँचपास र नवीकरणलाई प्रविधिमैली बनाउन छलफल अगाडि बढाउन प्रदेश सरकार तयार रहेको बताए । विदेशमा भएको प्रणाली प्रदेशमा पनि कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्नेमा जोड दिँदै दुर्घटना तथा बिमासम्बन्धी ऐनमा आवश्यक संशोधन गर्न प्रदेश सरकारले आवश्यक सहजीकरण गर्ने बताए । बागमती प्रदेश सरकार श्रम रोजगार तथा यातायातमन्त्री प्रेमभक्त महर्र्जनले प्रदेशको ३० प्रतिशत राजस्वमा यातायात क्षेत्रले योगदान गरिरहेको बताएका छन् । उनले २२ लाख सवारी चालक अनुमतिपत्र नागरिक एपमा राखिएको जानकारी दिए । अनलाइनबाटै राजस्व तिर्ने, नवीकरण गर्ने र नामसारी गर्ने व्यवस्था मिलाउने तयारीमा प्रदेश सरकार लागिरहेको उनले बताए । संघका अध्यक्ष हीरालाल श्रेष्ठले सेवामूलक संस्था भएर पनि संघले नेपाल सरकारलाई कर तिर्दै आइरहेको बताए । अहिले पनि ठूलो रकम सरकारलाई कर तिनुपर्ने र आर्थिक अभावका कारण भरतपुरको रामनगरमा रहेको जग्गा बिक्री गरेर कर चुक्ता गर्ने विषयमा छलफल भइरहेको उनको भनाइ छ । हेटौँडामा मुख्य कार्यालय रहेको नारायणी यातायात व्यवसायी संघले

चितवनको रामनगरमा रहेको जग्गा बिक्री गरी कर तिर्ने तयारी गरिरहेको छ । बि.सं. २०७५ फागुन १९ गतेको राजपत्रमा प्रकाशित केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०७५ अनुरूप नारायणी यातायात व्यवसायी संघको रूपान्तरित कम्पनीको रूपमा स्थापना भएको पुरानो नारायणी यातायात कम्पनी प्रालि दर्ता गरेर संघका नेतृत्वले व्यवसायीका दुर्घटना, बिमा दायित्वलगायत विषयमा काम गर्न थालेको थियो । साधारणसभामा संविधानसभा सदस्य अनन्त पौडेल, प्रदेशसभा सदस्य इन्द्रबहादुर बानियाँ, प्रेमबहादुर पुलामी, प्रमुख जिल्ला अधिकारी स्किम श्रेष्ठ,

मकवानपुर उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष प्रमोदसिंह रानाभाटलगायतले शुभकामना दिएका थिए । संघले हेटौँडामा मुख्यालय रहेको मानव सेवा आश्रमलाई हरेक साधारणसभामा सहयोग गर्दै आएकोमा यो वर्ष नगद रु. ५१ हजार सहयोग गरेको छ । त्यस्तै पाँच जना चालकलाई जनही नगद रु. १० हजारसहित सम्मान गरिएको छ । सम्मानित हुनेमा हेटौँडाका अर्जुन भुर्तेल, ध्रुवलाल श्रेष्ठ, काठमाडौँका सुरेश श्रेष्ठ, चितवनका भोला थापा र रौतहटका रामपुकार राय रहेका छन् । साधारणसभामा नेपाल मेडिसिटी अस्पताल काठमाडौँका विशेषज्ञ डाक्टरको टोलीले व्यवसायीको स्वास्थ्य परीक्षण गरेका थिए । रासस

सार्वजनिक स्थानमा फोहर फाल्नेप्रति कठोर बन्दै कामपा

काठमाडौँ । महानगरपालिकाले सार्वजनिक स्थानमा फोहर फाल्ने जोकोहीलाई ५ हजारदेखि १५ हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गराउने भएको छ । कामपा वातावरण विभागका अनुसार कामपा क्षेत्रका घर कम्पाउन्ड तथा परिसरको फोहरमैला सडक, फुटपाथ तथा

अन्य सार्वजनिक स्थानमा फाल्ने, राख्ने वा थुपार्नेजस्ता कार्य गरे रु पाँच हजारदेखि १५ हजारसम्म कारबाही गर्ने भएको हो । कामपा वातावरण विभागका प्रमुख सरिता राईका अनुसार जथाभावी फोहर फाल्दा दुर्गन्धित हुनुका साथै नागरिकको जनस्वास्थ्यमा समेत गम्भीर असर गर्ने भएकाले पूर्ण रूपमा

यस कार्यलाई प्रतिबन्ध गरिएको हो । यदि कामपाको आग्रहलाई बेवास्ता गरी सार्वजनिक स्थानमा फोहर फालेको कामपाको अनुगमन टोलीले भेटे कामपाको वातावरण तथा प्राकृतिक स्रोत संरक्षण ऐन, २०७७ को दफा (च) बमोजिम कारबाही हुने पनि कामपाले स्पष्ट पारेको छ ।

यसैबीच, कामपाले फोहर व्यवस्थापन कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउनका लागि ३२ वटै वडामा छवटा क्षेत्र निर्धारण गरी काम गर्ने भएको छ । फोहर व्यवस्थापन थप सहज र प्रभावकारी बनाउन नयाँ व्यवस्था गर्न लागिएको वातावरण व्यवस्थापनविभागको भनाइ छ । वातावरण विभागको प्रमुख

सरिता राईका अनुसार छ वटै क्षेत्रमा १÷१ वटा ट्रान्सफरेस्टेशन तयार गरी उक्त स्थानबाट फोहरको अन्तिम व्यवस्थापनका लागि ‘ल्याण्डफिल साइट’ बञ्चरेडाँडा लगिने छ । त्यसका लागि कामपाले ३२ वटा वडालाई भौगोलिक र जनसङ्ख्याका आधारमा क्षेत्रनिर्धारण गरेको हो । यसका लागि कामपाले

उत्पादकलाई फोहर व्यवस्थापनको जिम्मा लगाउने गरेको छ । प्रमुख राईका अनुसार फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ तथा काठमाडौँ महानगरपालिका वातावरण तथा प्राकृतिक स्रोत संरक्षण ऐन, २०७७ अनुसार फोहर स्रोतमै वर्गीकरण गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था छ ।

हाल वडा नम्बर ५, १०, २४, २५, २६ र २७ मा स्रोतमै फोहर वर्गीकरण भइरहेको छ । अब छिट्टै अन्य वडामा पनि फोहर वर्गीकरण गरेर मात्र व्यवस्थापन गर्ने तयारी कामपाको छ । स्रोतमा उत्पादित फोहरमध्ये २० प्रतिशत बञ्चरेडाँडामा लैजाने र बाँकी सेवा प्रदायकमार्फत व्यवस्थापन गरिने छ ।

हाल काठमाडौँ उपत्यकाको १८ स्थानीय तहबाट दैनिक एक हजार छ सय मेट्रिक टन फोहर निस्कने गर्छ । साविकको सिसडोलमा व्यवस्थापन हुँदै आएको फोहर उक्त स्थान भरिएपछि विगत साँढे दुई वर्षदेखि बञ्चरेडाँडामा व्यवस्थापन गरिँदै आएको छ । रासस

चौँरी याक प्रवर्द्धन गर्दै सिरिजङ्घा गाउँपालिका

फुङ्लिङ । सिरिजङ्घा गाउँपालिकाले कञ्चनजङ्घा आधार शिविर क्षेत्रमा चौँरी याक प्रदर्शनी गर्ने भएको छ । विश्वको तेस्रो अग्लो हिमालको आधार शिविरमा चौँरी याक प्रवद्र्धन तथा संरक्षण गर्न प्रदर्शनी आयोजना गर्न लागिएको हो । यसका लागि गाउँपालिकाले आठ लाख बजेट विनियोजन गरेको जनाइएको छ । सिरिजङ्घा महोत्सव–२०८२ का अवसरमा आगामी वैशाख १३ देखि १५ गतेसम्म चौँरी याक प्रवद्र्धन तथा प्रदर्शनी आयोजना गरिने गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष डा.चित्त माबोले जानकारी दिए ।

त्यस अवसरमा उत्कृष्ट चौँरी पालकलाई पुरस्कृत गरिने छ । गाउँपालिकाका अनुसार उत्कृष्ट हुने किसानलाई २८ हजार पाँच सय ८६ रुपैयाँ प्रदान गरिनेछ भने सान्त्वना पुरस्कार स्वरूप आठ हजार पाँच सय ८६ उपलब्ध गराइने छ । हाल चौँरीपालनप्रति आकर्षण घट्दै गएकोले यसको संरक्षण र महत्त्व उजागर गर्न प्रदर्शनी आयोजना गर्न लागिएको उपाध्यक्ष माबोले बताए । चौँरी पालन हिमाली क्षेत्रमा जीवनयापनको मुख्य आधार भएकाले यसलाई प्रवद्र्धन गर्न आवश्यक रहेको उनको भनाइ छ ।

ताप्लेजुङको उच्च हिमाली क्षेत्रमा समुदायको प्रमुख आम्दानीको स्रोत चौँरी गोठ हो । चौँरीबाट दूधजन्य पदार्थ घ्यू, छुर्पी उत्पादन गरेर बिक्री गरेर गुजारा गर्दै आएका छन् । त्यस्तै याक चीनका विभिन्न बजारमा माग आउने गर्छ । किसानले चीनमा याक निर्यात गर्न पनि याक पालन गर्ने गर्छन् । एउटा याक एक लाखभन्दा बढी मूल्यमा चीनमा निर्यात हुने गरेको किसानको भनाइ छ । गाउँपालिकाले आयोजना गरेको चौँरी याक प्रवद्र्धन तथा प्रदर्शन कार्यक्रमले किसानलाई थप प्रोत्साहन गर्ने लक्ष्य राखिएको छ । रासस

तयार भयो ‘बजेट क्यालेण्डरः करिब १९ खर्ब हाराहारीको बजेट लेखिँदै

काठमाडौँ । अर्थ मन्त्रालयले आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेट तर्जुमा कार्यतालिका (बजेट क्यालेन्डर) तयार पारी बजेट लेखन थालेको छ । राष्ट्रिय स्रोत अनुमान समितिले उपलब्ध गराएको बजेट सीमा (सिलिङ) भित्र रही आगामी आर्थिक वर्षको बजेट निर्माण प्रक्रिया अघि बढेको अर्थ मन्त्रालयका प्रवक्ता श्यामप्रसाद भण्डारीले जानकारी दिए । ‘आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन संशोधन गरेर अध्यादेशमार्फत ल्याइएको बजेट क्यालेण्डरसम्बन्धी व्यवस्थाअनुसार काम अघि बढिरहेका छन् । स्रोत अनुमान समितिले करिब १९ खर्ब हाराहारीको बजेट सिलिङ उपलब्ध गराइसकेको छ । सबै विषयगत मन्त्रालयलाई पनि बजेट सिलिङ दिइसकेका छौँ’, भण्डारीले भने । आगामी आर्थिक वर्षको बजेट बनाउनका लागि सबै मन्त्रालयहरूले बजेटको सीमा र बजेट तर्जुमा मार्गदर्शन	पाइसकेका छन् । मन्त्रालयहरूले बजेटमा समावेश गर्नुपर्ने नीति, कार्यक्रम र अपेक्षित उपलब्धिसहितका सूचकहरूको विवरण आगामी चैत १ गतेदेखि चैत २० गतेसम्म अर्थ मन्त्रालय र राष्ट्रिय योजना आयोगलाई उपलब्ध गराइसक्नुपर्नेछ । बजेटमा समावेश गर्नुपर्ने विषयहरूमा सार्वजनिक सूचना जारी गरी सुझाव संकलन गर्ने काम आगामी चैत १५ गतेदेखि २०८२ वैशाख १० गतेभित्र टुङ्ग्याउने गरी कार्यतालिका बनाइएको छ । बजेटका नीति तथा कार्यक्रममाथि आगामी चैत १६ गतेदेखि चैत २२ गतेसम्म राष्ट्रिय योजना	आयोगमा छलफल चल्नेछ । सबै मन्त्रालयहरूले आगामी चैत १५ गतेभित्र सम्बन्धित मन्त्रालय र मातहतका निकायबाट आगामी आर्थिक वर्षका लागि कार्यान्वयन हुने योजना तथा कार्यक्रमका लागि बजेट प्रस्ताव गरिसक्नुपर्नेछ । मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणाली (एलएमबिआईएस) मार्फत् विषयगत मन्त्रालयहरूले बजेट प्रस्ताव गर्ने अन्तिम मिति चैत १५ लाई तोकिएको छ । यसरी मन्त्रालयबाट प्रस्ताव भएका योजना तथा कार्यक्रममाथि मन्त्री र सचिवहरूसँग आगामी चैत २० गतेदेखि चैत २२ गतेसम्म सैद्धान्तिक छलफल चल्नेछ ।

मन्त्रालयहरूसँग बजेट कार्यक्रम र शीर्षकगत छलफल भने चैत २४ गतेदेखि वैशाख १५ गतेसम्म चल्नेछ । त्यस्तै, चैत २८ गतेभित्र अन्तरसरकारी वित्त परिषद्को बैठक बसिसकेर र बजेटका उद्देश्य, प्राथमिकता एवं मुख्य कार्यक्रमबारे सांसदहरूसँग प्रदेशगत रूपमा छलफल हुनेछ । संघीय सशर्त अनुदानका विषयमा प्रदेश गतेसम्मको समयावधि तोकिएको छ । आगामी आर्थिक वर्षको बजेटबारे राजनीतिक दलका प्रतिनिधि, पूर्वअर्थमन्त्रीहरू, पूर्वगभर्नर, पूर्वअर्थसचिव, अर्थशास्त्री एवं विज्ञहरूसँगको छलफलका चैत २६ देखि वैशाख २५ गतेसम्म चल्नेछ । त्यस्तै, आगामी वैशाख १० गतेभित्र विनियोजन विधेयकका सिद्धान्त तथा प्राथमिकताको मस्यौदा तयार पार्ने र वैशाख १५ गतेभित्र संघीय सदनका दुवै सदनमा

पेस गर्नेगरी क्यालेन्डर बनेको छ । आगामी जेठ १ गतेभित्र राजस्व परामर्श समितिले आफ्नो प्रतिवेदन अर्थमन्त्रीसमक्ष पेस गर्नेछ र त्यो बेलासम्ममा बजेट वक्तव्यको पहिलो मस्यौदा तयार भइसकेछ । त्यस्तै, अर्थमन्त्रीले जेठ १० गते राष्ट्रपतिसमक्ष बजेट ‘बिफ्रिङ’ गर्ने कार्यतालिका छ । बजेट वक्तव्यलाई जेठ १३ गतेभित्र अन्तिम रूप दिइ जेठ १४ गते मन्त्रिपरिषद् र राष्ट्रिय योजना आयोगमा ब्रिफिङका लागि लगिनेछ । आर्थिक विधेयक, विनियोजन विधेयक, राष्ट्र ऋण उठाउने विधेयक र ऋण तथा जमानत विधेयक जेठ १४ गते छपाइका लागि पठाइनेछ । आर्थिक सर्वेक्षण, संस्थानको प्रगति विवरण र मन्त्रालयहरूको प्रगति विवरण आगामी जेठ १४ गते संघीय संसद्का दुवै सदनमा प्रस्तुत हुनेछ । त्यस्तै, जेठ १५ गते संयुक्त सदनमा आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेट पेस हुनेछ । रासस

स्ट्रबेरीखेतीबाट वार्षिक ३० लाख आम्दानी

काभ्रेपलाञ्चोक । बनेपा नगरपालिका–१० जनागालका मुक्ति विष्टलाई अहिले स्ट्रबेरी फल टिप्न र बजार पठाउन भ्याइन भ्याइ छ । पछिल्ला दुई वर्षदेखि ३० लाखको हाराहारीमा आम्दानी गरिरहेका विष्ट हाल जनागाल र नुवाकोटको ककनीमा स्ट्रबेरीको रेखदेख गर्नमा व्यस्त छन् । करिब चार वर्षअघि ‘कोरोना महामारीकाल’मा हरेक क्षेत्रका व्यक्तिले रोजीरोटी गुमाइरहेका बेला निकालेको ‘जुक्ति’ले मुक्ति विष्ट अहिले स्ट्रबेरीको स्थापित व्यवसायी बनेका हुन् । विष्ट त्यसबेलाको जुक्तिबाट व्यावयाधिक स्ट्रबेरीखेतीमा रतिभर विचलित नभई व्यवसायको दायरा बढाउँदै रमाइरहेका छन् । ‘अहिले बजारीकरणको समस्या छैन, स्थानीय तथा उपत्यकाको बजारमा तीन सयदेखि सात सयसम्ममा स्ट्रबेरी बिक्री भइरहेको छ’, विष्टले भने । जसले आफ्नै देशमा पसिना बगाइरहेका छन्, धेरैजसोले कृषि व्यवसाय रोजेको पाइन्छन् । यस्तैमध्येका एक हुन् विष्ट । उनी आफ्नै दश रोपनी जग्गामा स्ट्रबेरी रोपेर जिल्लामा माल नभएर देशकै नमुना कृषकको पहिचान बनाउने अभियानमा छन् । तर, ४५ वर्षीय विष्टले स्ट्रबेरी रोप्ने सीप सिकेर व्यवसाय थाल्नुभएको भने होइन, अरूले रोपेको देखेर र भनेको सुनेकै भरमा थालेका हुन् । दैनिक हजारौँ युवा रोजगारीका लागि विदेश पलायन भइरहँदा स्वदेशमै पनि केही गर्ौँ भन्ने लाग्नेहरूलाई विष्टको स्ट्रबरीखेती उदाहरणीय बन्न सक्ने देखिएको छ । अहिले विष्टले यही खेतीबाट नाम र दाम पनि कमाउँदै छन् । उनले आफ्नै माटोमा बगाएको पसिनाले प्रत्येक वर्ष मुनाफा बढाइरहेको छ । त्यस्तै

व्यवसायको दायरा पनि फराकिलो भइरहेको छ । यस वर्ष पनि विष्टले लगाएको खेतीबाट उत्पादन सुरु भइसकेको छ । उनले स्ट्रबरीखेतीका लागि करिब ३० लाख लगानी गरेका छन् । गत वर्ष सबै खर्च कटाएर ३० लाख बचत गरेका थिए । उनी यस वर्ष यतिकै हाराहारीमा आम्दानी लिने अपेक्षामा छन् । विष्टले हाल स्ट्रबरी माल लगाउनुभएको छैन, मौसमअनुसारका अन्य तरकारी तथा कुखुरापालनसमेत पनि गरिरहेका छन् । हाल उनको व्यवसायमा दैनिक पाँच जनाले रोजगारी पनि पाएका छन् । व्यवसायका लागि उहाँले विभिन्न सहकारी र बैंकबाट केही ऋण लिएको बताए । ‘व्यवसायका लागि सरकारले दिने सहूलियत ऋणका लागि प्रयास गरिरहेको छु, तर पाएको छैन’, उनले गुनासो गरे । विष्ट आफ्नो व्यवसायलाई अब कसरी नयाँ रूप दिने भन्नेबारे सोच्दै छन् । उनले भने, ‘अब केही समयमै स्ट्रबरीखेतीबाट वाइन र जुस कम्पनी खोलेर यसलाई उद्योगका रूपमा विकसित गर्ने लक्ष्य छ, यसका लागि विज्ञहरूसँग सल्लाह गरिरहेको छु ।’ साथै, विष्टले गत वर्षदेखि नै स्ट्रबेरीका अतिरिक्त बिर्वासमेत उत्पादन गरेर बेच्ने गरिरहेको सुनाए । उनको अनुभवमा स्ट्रेबरी आफैँमा एक स्वादिलो र पोषिलो फल भएको र यसले मानव स्वास्थ्यमा धेरै नै फाइदा दिने भएकाले बजारमा माग र मूल्य उच्च भएको हो । विष्टले यस वर्ष ५० हजार केजी उत्पादन गर्ने लक्ष्य लिएका छन्, जसबाट गत वर्षभन्दा बढी आम्दानी हुनेछ । उनले स्ट्रबेरीखेतीका लागि बनेपामा र ककनीमा गरी एक लाख बिर्वा रोपेका हुन् ।

उनले भने, ‘स्ट्रबेरीको बिर्वा र उत्पादनका लागि अब बजारको समस्या छैन, आफैँ बिर्वा उत्पादन थालेको छु ।’ उनले चितवन, नवलपरासी र बारामा स्ट्रबेरीखेतीका लागि अध्ययन भइरहेको बताए । उनले गत वर्ष ४० हजार बिर्वा उत्पादन गरी केही बिक्री गरेका थिए । दुई महिनामा हुर्केको स्ट्रबरीले उत्पादन दिन थाल्छ । उनले स्ट्रबेरीखेती थालेको थाहा पाउने बनेपा तथा आसपासका उहाँको खेतमै गएर खेती हेर्ने र किनेर लैजाने गर्छन् । विष्टले भने, ‘आजकाल दैनिक मेरो स्ट्रबेरी खेती हेर्न आउनेक्रम बढ्दैछ, उहाँहरू यहीबाट किनेर पनि लैजानुहुन्छ, उहाँहरूलाई म बजारको भन्दा सस्तोगरी दिने गर्छु ।’ विष्टले उत्पादन गरेको स्ट्रबेरी जिल्लाको मुख्य बजार बनेपालगायत धुलिखेल, पाँचखाल र पनौती तथा काठमाडौँ, पोखरा तथा चितवनसम्म जाने गरेको छ । विष्टले भने, ‘देशका प्रमुख सहरमा मेरा उत्पादन पुग्‍याउने लक्ष्य लिएको छु, स्ट्रबेरी बिर्वा छिमेकी जिल्ला भक्तपुर, सिन्धुपाल्चोक र सिन्धुलीबाट माग हुन थालेको छ, त्यसमा पनि विशेष ध्यान दिइरहेको छु ।’ प्रतिबिर्वा २५ देखि ३० सम्ममा बिक्री हुने गरेको विष्ट बताउँछन् । विष्टले अमर भू–मण्डलीय बहुउद्देश्यीय कृषि फार्म दर्ता गरी नयाँ नयाँ काम सुरु गरिएकाले लगानीमा पनि वृद्धि हुँदै गएको बताउँछन् । ‘शुरुआतका बेला कृषि तथा अन्य उत्पादनमा लाग्ने क्रममा केही घाटा व्यहोर्नुपऱ्यो, अहिले त्यस्तो छैन’,विष्टले भने । उत्पादनका लागि रासायनिक मलको अभावले कठिनाइ व्यहोर्नुपरेको विष्टले सुनाए ।

धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न महायज्ञ !

दमौली । धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले शुक्लागण्डकी नगरपालिका–११ साँखेमा आयोजित महायज्ञमा ४३ लाख ३७ हजार चार सय ९७ रुपैयाँ संकलन भएको छ । साँखेस्थित एक सय २० वर्ष पुरानो शिवालयका माध्यमबाट साँखेक्षेत्रको

धार्मिक पर्यटनमा टेवा पु-याउने उद्देश्यले महायज्ञ आयोजना गरिएको शिवालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष नीलकण्ठ अर्यालले बताए । महायज्ञको समापन गर्दै शुक्लागण्डकी नगरपालिकाका प्रमुख कृष्णराज पण्डितले यज्ञबाट सनातन धर्मको संरक्षणमा

सहयोग पुर्ये बताएका छन् । यो मन्दिरमा हरेक वर्ष शिवरात्रिमा तनहुँ र स्याङ्जाका साथै देशका विभिन्न स्थानबाट भक्तजन आउने गरेका छन् । शिवालय र आसपासका क्षेत्रमा जन्तेढुङ्गा, सीता पाइलालगायत पुरातात्विक महत्त्वका संरचना छन् । रासस

टर्कीसँग पिकेकेद्वारा युद्धविराम घोषणा

इस्तानबुल । टर्कीको जेलमा रहेका नेता अब्दुल्लाह ओकालानको अनुरोधपछि कुर्द लडाकु समूह (पिकेके)ले शनिबार टर्कीसँग युद्धविरामको घोषणा गरेको छ । चार दशकभन्दा बढी समयदेखि टर्कीसँग लडेपछि यसै हप्ता कुर्दिस्तान वर्क्स पार्टी (पिकेके)को विघटनको घोषणा गर्दै ओकालानले नेता तथा कार्यकर्तालाई हतियार बिसाउन आग्रह गरेका हुन् । पिकेके कार्यकारी समितिले ओकलानलाई उद्धृत गर्दै भनेको छ, ‘नेता अपोको शान्ति र लोकतान्त्रिक समाजका लागि आह्वानको कार्यान्वयनका लागि मार्ग प्रशस्त गर्न हामी आजदेखि लागु हुने गरी युद्धविरामको घोषणा गर्दैछौँ ।’ उत्तरी इराकमा मुख्यालय रहेको समितिले भनेको छ, ‘हामी पिकेके विघटनको आह्वानको विषयसँग सहमत छौँ र यसलाई अनुसरण र कार्यान्वयन गर्नेछौँ ।’ ‘आफ्नो समूहमाथि आक्रमण नभएसम्म हाम्रा कुनै पनि

सेनाले सशस्त्र कारबाही गर्ने छैनन्,’ विज्ञप्तिमा भनिएको छ । टर्की, संयुक्त राज्य अमेरिका र युरोपियन

युनियनद्वारा आतंकवादी समूह घोषित पिकेकेले सन् १९८४ देखि कुर्दहरूको लागि एक मातृभूमि बनाउने

उद्देश्यले विद्रोह गरेको छ । पिकेकेले टर्कीको आठ करोड ५० लाख जनसङ्ख्याको लगभग २० प्रतिशत हिस्सा ओगटेको छ । सन् १९९९ मा ओकालान जेलमा परेदेखि नै करिब ४० हजारभन्दा बढी मानिसको ज्यान लिइसकेको रक्तपात अन्त्यका लागि विभिन्न प्रयासहरू भएका छन् । ओकालानसँग उहाँलाई राखिएको टापुको एक जेलमा धेरै पटकको बैठकपछि कुर्द समर्थक डीईएम पार्टीले बिहीबार पिकेकेलाई आफ्ना हतियारहरू बिसाउन र संगठनको विघटनको घोषणा गर्न एक सम्मेलन बोलाउन अपिल गरेको थियो । पिकेकेले शनिबार ओकालानले चाहेअनुसार सम्मेलन आयोजना गर्न तयार रहेको तर त्यसका लागि उपयुक्त सुरक्षित वातावरण सिर्जना गर्नुपर्ने र ओकालानले व्यक्तिगतरूपमा निर्देशन र सम्मेलनको सफलताका लागि नेतृत्व गर्नुपर्ने बताएको छ । रासस

हाम्रो सङ्घीयता भनेको सहकार्यको सङ्घीयता हो: तारामान स्वार

काठमाडौँ। नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) का केन्द्रीय सदस्य तारामान स्वार राष्ट्रियसभा सदस्य हुन् । सांसद स्वार २०७६ सालमा राष्ट्रियसभामा प्रवेश गरेका हुन्।

राष्ट्रियसभाको सदस्य भएको पाँच वर्ष भयो । यो पाँच वर्ष राष्ट्रियसभामा रहेर काम गर्दैगर्दा धेरै कुराको अनुभव लिने अवसर मिल्यो । संसद् ् भनेको कानुन निर्माणसँगै जनताका सवाललाई उठाउने थलो हो । तर सांसदहरू संविधानअनुरूप कानुन निर्माण गर्नेभन्दा पनि आपसी आरोप–प्रत्यारोपमा केन्द्रित भएको देखिन्छ । संसदा जनताका सवाल जति उठ्नुपर्ने हो, त्यति स्थान पाएको देखिँदैन । संसद् मुख्यत सरकार बनाउने र ढाल्ने खेलमै केन्द्रित भएको जस्तो देखिन्छ । हामी सांसद भनेको जनप्रतिनिधि हो । जनताको आवाजलाई संसदाईत सरकारसम्म पुऱ्याउनुपर्ने हो । तर सांसदहरूले राजनीतिक खिचातानीमै व्यस्त भएको देखिन्छ । अर्को कुरा, संविधान जारी भएको करिब एक दशक भएको छ ।

जुन गतिमा संविधानको मर्मअनुरूप कानुन निर्माण हुनुपर्ने हो, त्यो भएको छैन । संविधानको मौलिक हकमा रहेको व्यवस्थाको कानुन बनाउने कुरा अझै पनि पूरा भएको छैन । नीति तथा कार्यक्रम र बजेटबाहेक अन्य नीति संसदा पेस हुँदैन । सांसदहरू पनि

विकासे कार्यकर्ताको रूपमा मात्रै देखा परेका छन्। संविधानमा रहेका केही प्रावधान कार्यान्वयन भएका छन्। तर जति हुनुपर्ने हो त्यति हुन सकेको छैन । संविधानअनुसार अझै ४० वटा कानुन बन्न सकेको छैन । जति राष्ट्रियसभाले छिटोछिटो कानुन पारित गरेको हुन्छ, त्यहीअनुरूप प्रतिनिधिसभाले गर्न सकेको छैन । राष्ट्रियसभाबाट पारित भएका धेरै विधेयक प्रतिनिधिसभामा गएर अड्किएका छन्।

अहिले संविधान संशोधनको बहस चलेको छ। संविधान संशोधन गर्ने नहुने भन्ने होइन। समयअनुरूप संशोधन हुनुपर्छ । संविधान संशोधन हचुवाको भरमा गर्न हुँदैन । सबैभन्दा पहिला संविधान कुन–कुन विषयमा संशोधन गर्ने हो त्यसबारेमा सरकार प्रष्ट हुनुपर्छ।

राजनीतिक दल र सांसदहरू प्रष्ट हुनुपर्छ । संविधान संशोधनको विषयमा पर्याप्त छलफल गर्नुपर्छ । संशोधन जनताको पक्षमा हुनुपर्छ । संशोधन कुनै राजनीतिक पार्टीको स्वार्थको लागिभन्दा पनि आवश्यकताको आधारमा हुनुपर्छ । संविधान संशोधनको नाममा दलित, महिला, आदिवासी जनजाति, मधेसीलगायत उत्पीडित समुदायको अधिकार कटौती हुनुहुँदैन । बरु उनीहरूको अधिकार थप गर्दै व्यवहारिक रूपमा कार्यान्वयन गर्नुपर्छ । संशोधनमा आमजनताको

भावना बुझ्नुपर्छ । सङ्घीयतालाई थप मजबुत बनाउन र निर्वाचन प्रणालीमा सुधार गर्नका लागि संशोधन गर्नुपर्छ । मुलुकको कार्यकारी प्रमुख प्रत्यक्ष निर्वाचनबाट चुनिने व्यवस्थाको निम्ति संविधान संशोधन गर्न सकिन्छ । मुलुकमा सुशासन कायम गर्नका निम्ति सबैभन्दा पहिला सरकारले भ्रष्टाचारको

अन्त्य गर्नुपर्छ । राजनीतिक दल र दलका नेता सुध्र्नुपर्छ । उनीहरू पारदर्शी हुनुपर्छ । जुनसुकै पार्टीको सरकार भए पनि भ्रष्टाचारीलाई उन्मुक्ति दिनेभन्दा पनि कडाभन्दा कडा कारबाही गर्नुपर्छ । सरकार र राजनीतिक पार्टी वा नेताहरूले भ्रष्टाचारीलाई संरक्षण गर्नुहुँदैन । आफ्नै नेता–कार्यकर्ता भए पनि भ्रष्टाचारमा

संलग्न छन् भने पार्टीले कारबाही गर्न सक्नुपर्छ । अहिलेको निर्वाचन प्रणाली अत्यन्त महङ्गो भएको छ । एउटा निर्वाचनमा चारपाँच करोडसम्म खर्च गर्ने प्रचलन बढेको छ । निर्वाचन प्रणाली परिवर्तन गर्नुपर्छ । त्यो निर्वाचनमा लागेको खर्च निकाल्नका लागि नेताहरू भ्रष्टाचारमा तल्लीन हुने गरेको आरोप छ । नेताहरू जनताप्रति उत्तरदायी नदेखिनु विडम्बना हो।

हाम्रो देशमा सङ्घीय, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहको सरकार छ । सङ्घीय सरकारले संविधानअनुरूप प्रदेश सरकारलाई अधिकार दिनुपर्ने हो । तर अधिकार दिएको छैन । अधिकार नदिएका कारणले प्रदेश र स्थानीय सरकारले सोचेअनुरूप काम गर्न सकेको छैन । जस्तै, प्रहरी ऐन, निजामती सेवा ऐन अहिलेसम्म पनि बन्न सकेका छैनन् । यी ऐनलाई जतिसक्दो चाँडो ल्याउन कुनै पनि सरकारको तत्परता देखिँदैन।

सङ्घीय सरकारले प्रदेश सरकारलाई दिनपर्ने अधिकार नदिएपछि प्रदेश सरकार घाँडोजस्तै बनाइएको छ । हाम्रो सङ्घीयता भनेको सहकार्यको सङ्घीयता हो । समावेशी सङ्घीयता हो । तर तीन सरकारबीच सहकार्य, समन्वय देखा परेको छैन । सङ्घीय सरकारले प्रदेश सरकारबाट रायसल्लाह लिने वा दिने काम भएको छैन । सङ्घीयता सबलीकरणको निम्ति सङ्घीयतालाई ठीक ढङ्गले बुझ्न जरुरी छ । सङ्घीयता

मात्रै भन्ने तर सबै अधिकार सङ्घमा राख्ने गर्नुहुँदैन। बजेटमा पनि प्रदेश सरकारलाई प्राथमिकता दिएको देखिँदैन । एकदुई लाखसम्मका योजना पनि सङ्घले नै बजेटमार्फत दिने गरेको देखिन्छ। यसको अन्त्य हुन जरुरी छ । अबको बजेट युवाकेन्द्रित हुनुपर्छ । रोजगारी सिर्जना गर्ने गरी सरकारले बजेट ल्याउनुपर्छ । देशभित्र पर्याप्त रोजगारी नभएका कारण धेरै युवा विदेशिने क्रम बढ्दै गएको छ । ती युवालाई वैदेशिक रोजगारीमा जानबाट रोक्न सरकारले युवा लक्षित कार्यक्रम ल्याउनुपर्छ ।

संविधानअनुरूपको अर्थ प्रणालीलाई अगाडि बढाउन समाजवादान्मुख अर्थनीति बनाउनुपर्छ । समाजवादान्मुख भन्ने तर सबै निजीकरण गर्ने भन्ने हुँदैन । युवाको विदेश पलायन रोक्नका लागि शिक्षा क्षेत्रमा आमूल सुधार गर्नुपर्छ । बन्द भएका कारखाना, उद्योग सरकारले सञ्चालनमा ल्याउनुपर्छ । मुलुकको समृद्धि र परिवर्तनका लागि सङ्घर्ष गरेका मुख्य ठूला तीन दल नेपाली कांग्रेस, नेकपा (एमाले) र नेकपा (माओवादी केन्द्र) एकापसमा मिल्नुको विकल्प छैन । यी दलहरूबीच आरोप–प्रत्यारोपले राज्यप्रणालीलाई नै कमजोर बनाउँछ । लोकतन्त्रमा यस्तो हुनु भनेको विडम्बना नै हो । जनताको अवस्था सुधारको निम्ति पनि यी तीन शक्ति एकआपसमा मिलेर अगाडि बढ्नुको विकल्प छैन । रासस

बिपी प्रतिष्ठानमा उल्लेख्य काम गरेका छौँ: उपकुलपति डा गिरी

काठमाडौँ । धरानस्थित बिपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान मुलुककै सबैभन्दा बढी बिरामीले सेवा लिनेमध्ये संस्थाका रूपमा रहेको छ । दैनिक सेवा लिन आउने करिब तीन हजार पाँच सय बिरामीमध्ये झण्डै ३० प्रतिशत बिरामी भारतीय रहेको प्रतिष्ठानको तथ्याङ्क छ । काठमाडौँ बाहिर मुलुककै प्रतिष्ठित स्वास्थ्य संस्थाका रूपमा स्थापित यो प्रतिष्ठानले पछिल्लो समय आवश्यक पूर्वाधार निर्माणका साथ स्वास्थ्य सेवालाई थप विस्तार र आधुनिकीकरण गर्दै आएको जनाएको छ ।

हालैमात्र निर्माण सम्पन्न भएको चार सय शय्याको ‘एमसीएच’ भवनलाई आगामी महिना उद्घाटन गरी मातृशिशु सेवा विस्तार र सञ्चालन गर्ने प्रतिष्ठानको योजना छ । यसैगरी प्रतिष्ठानले आइसीयुको सङ्ख्या ३२ शय्याबाट वृद्धि गरेर ७४ शय्या पुर्याएको छ भने डायलायसिस सेवा पनि विस्तार गरी १० शय्याबाट विस्तार गरी २३ शय्याको पुर्याएको छ ।

यही सन्दर्भमा प्रतिष्ठानका उपकुलपति डा ज्ञानेन्द्र गिरीले रासससँग कुरा गर्दै लामो समयदेखि थन्केर बसेको एमसीएच भवन आफू उपकुलपति नियुक्ति भएर आएपछि विभिन्न आरोह–अवरोध पार गरी निर्माण सम्पन्न गर्न सफलता प्राप्त भएको बताए । चिकित्सकसमेत रहेका उनले भने, ‘चार सय शय्याको यो भवन यस क्षेत्रकै लागि गौरवको विषय हो । यो भवनमा आगामी महिना उद्घाटन गरी तत्काल दुई सय शय्याको मातृशिशु सेवा विस्तार गरी सुरु गर्दैछौँ भने बाँकी दुई सय शय्यामा विशिष्ट सेवा विस्तार गर्ने योजना बनाएका छौँ ।’ उनले आफू नियुक्त भएर आउने बेला कैयौँ पूर्वाधार विभिन्न कारणले निर्माण स्थगित भई भग्नावशेष भएर रहेका जानकारी गराउँदै भने, ‘एमसीएच, फार्मेसीलगायत महत्त्वपूर्ण भवन लेनदेनले कुरा नमिलेर अन्योलमा रहेका थिए, म आएको तीन महिनामा निर्माण सुरु गर्न लगाएँ । निर्माणलगायत विवादको विषय अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगसम्म पुगेको थियो । सबै कानुनी प्रक्रिया पूरा गरी ‘पिजी’ होस्टल निर्माणदेखि इमर्जेन्सी सेवालालाई समेत विस्तार गरेर अत्याधुनिक बनायौँ ।’ अहिले प्रतिष्ठानको इमर्जेन्सी सेवा मुलुककै आधुनिक, ठूलो र सुविधासम्पन्न बनेको उनको भनाइ छ ।

सन् १९९३, जनवरी १८ मा स्थापना भएको प्रतिष्ठानपछि सामाजिक रूपमा उत्तरदायी, सक्षम स्वास्थ्य कार्यबल विकास गर्ने, स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने तथा नवीन स्वास्थ्य अनुसन्धानमा संलग्न हुने जनादेशका साथ एक स्वायत्त

स्वास्थ्य विज्ञान विश्वविद्यालयको रूपमा अक्टोबर २८, १९९८ मा स्तरोन्नति गरिएको थियो । यसको नाम नेपालका सामाजिक उत्थान र राष्ट्रिय एकताका दूरदर्शी नेता महामानव विश्वेश्वरप्रसाद कोइरालाको नामबाट राखिएको हो । भारत सरकारको सहयोगमा स्थापित यो प्रतिष्ठान नेपाल–भारत सहयोगको सफल उदाहरणका रूपमा रहेको छ । उनले कोरोना महामारीकै बेला २०७६ साल चैत २६ गते आफू उपकुलपतिमा नियुक्त भएपछि अन्योलको परिस्थितिमा डेढ महिनामै एक सय शय्याको अस्पताल निर्माण गरी सबै प्रकारका बिरामीको उपचार हुनेगरी सञ्चालन गरेको स्मरण गरे । ‘पूर्वाधारसँगै हामीले सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाको सहयोगमा यस अवधिमा करोडौँका उपकरण थप गरी बिरामीका सेवालालाई प्रभावकारी बनाएका छौँ, उपकुलपति गिरीले भने, ‘दशकौँदेखिका पुराना उपकरणलाई आधुनिक उपकरणले विस्थापित गरेका छौँ । शिक्षक र विद्यार्थीको डेढ दशकदेखि रोकिएको

वृत्तिविकास तथा पारिश्रमिक वृद्धि नभएर निराशा बढेको र कतिपयले संस्था छाड्ने क्रम रहेको थियो । यस्तो अवस्थामा म आएपछि आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी एक हजार तीन सय शिक्षक र विद्यार्थीको बढुवा गर्न सफल भयौँ ।’

प्रतिष्ठानले हाल अनुसन्धानका क्षेत्रमा पनि विभिन्न स्वदेश र विदेशमा विश्वविद्यालयसँग सम्झौतामा हस्ताक्षर गरी शोधपत्र तथा अनुसन्धानका काम गरिरहेको छ । विसं २०७४ चिकित्सा शिक्षा आयोग बनेपछि कानुनी प्रावधानका कारण प्रतिष्ठानले विदेशी विद्यार्थी भर्ना लिन नपाउँदा आर्थिक समस्या परेको जानकारी दिँदै उहाँले अहिले आफूहरू उक्त समस्यालाई समाधान गर्न लागिपरेको उल्लेख गरे । ‘मेरै नेतृत्वमा सबै प्रतिष्ठानका उपकुलपतिको सहभागितासहित वर्तमान प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीकहाँ भेट्न गयौँ, उनले हाम्रो समस्या राम्रोसँग बुझ्नुभयो । प्रधानमन्त्रीकै पहल र अग्रसरतामा हालै मात्र हामीले ‘पोष्ट ग्राजुएट’ तहमा १० प्रतिशत विदेशी विद्यार्थी भर्ना गर्न पाउने

भएका छौँ, उपकुलपति डा गिरीले भने, ‘विदेशी विद्यार्थीबाट प्रतिष्ठानलाई प्रतिविद्यार्थी दुई करोड शुल्क प्राप्त हुन्छ । चिकित्सा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको समय कोटामा पनि वृद्धि भएको छ ।’ दश वर्षदेखि रोकिएको कम्पोजिसन सुरु भएको, सिनेटका बैठक नियमित भएको, नीतिगत सुधार गरिएको विषयलाई उनले आफ्नो कार्यकालको उपलब्धिको रूपमा लिएका छन् । उनले प्रतिष्ठानको फार्मेसी भवन निर्माणपछि सञ्चालन हुँदा बिरामीले पनि सहज रूपमा औषधि पाएका र प्रतिष्ठानलाई पनि लाखौँ आम्दानी वृद्धि भएको जानकारी गराए ।

अबको आफ्नो बाँकी समयावधिमा सिनेटको बैठक बोलाउने, एमसीएस भवन उद्घाटन गरी सञ्चालनमा ल्याउने, हालै संशोधन गरिएको कर्मचारीको नयाँ नियमावलीलाई सिनेटबाट अनुमोदन गराउने, मुटु र क्यान्सरसम्बन्धी सेवा विस्तार गर्ने, जलनसम्बन्धी सेवालालाई आधुनिक र विस्तार गर्ने योजना रहेको उहाँले सुनाउनुभयो । प्रतिष्ठानले भारत सरकारको सहयोगमा कार्यालयका सेवा डिजिटलाइज्ड बनाउने योजना अघि सारेको छ । ट्रमा सेन्टर र ट्रान्सप्लान्ट सेवा सुरु गर्न सम्झौतामा हस्ताक्षर गर्ने प्रक्रियासमेत अघि बढेको उपकुलपति डा गिरीले बताए ।

उनले नियुक्त भएर आएपछि विभिन्न चुनौतीको सामना गर्नुपरेको प्रसङ्ग निकाल्दै आधा कार्यकाल आफूले विभिन्न मुद्दा मामिला लड्दालड्दै बितेको जानकारी गराउनुभयो । काम गर्ने क्रममा प्रतिष्ठानकै केही पदाधिकारी तथा कर्मचारीबाट अवरोधको सामना गर्नुपरेको बताउँदै उनले त्यसलाई चिदै आजको अवस्थामा पुगेको जानकारी गराए । ‘अनुशासनहीन शिक्षक र कर्मचारीलाई कारबाही गरी दण्डहीनता अन्त्य गर्न सफल भएका छौँ । प्रतिष्ठानमा हुने गरेको आर्थिक चुहावट नियन्त्रण गर्न सेवालालाई पूर्ण रूपमा डिजिटलाइज्ड गर्दैछौँ, उनले भने ।

मुलुकभरका अन्य प्रतिष्ठानलाई नेपाल सरकारले तलबभत्ताको व्यवस्था गरेको भए पनि आफूहरूले आफ्नै कमाएर व्यवस्था गर्नुपरेको जानकारी गराउँदै उपकुलपति डा गिरीले स्वास्थ्य बिमाको ५० प्रतिशत रकम अहिले पनि रोकिएको गुनासो गर्नुभयो । प्रतिष्ठानमा डाक्टर अफ फिलोसोफी (पिएचडी), स्नातकोत्तर, स्नातक र विश्वविद्यालय प्रमाणपत्र कार्यक्रम सञ्चालित छन् । साथै मेडिकल, डेन्टल, नर्सिङ र पब्लिक हेल्थ कलेजसमेत छन् । प्रतिष्ठानमा एउटा सात सय बढी शय्याको केन्द्रीय शिक्षण अस्पताल रहेको छ ।

संविधान उल्टाउने खेल भइरहेको अध्यक्ष प्रचण्डको आरोप

मधेशदृष्टि
सिरहा ।
नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) का अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल ‘प्रचण्ड’ले जनताको बलिदानबाट प्राप्त संविधान संशोधनका नाममा उल्टाउने खेल भइरहेको आरोप लगाएका छन् । जनतासँग माओवादी तराई–मधेश जनजागरण अभियानअन्तर्गत शनिबार सिरहा सदरमुकाममा आयोजित जनसभालाई सम्बोधन गर्दै उनले दशवर्षे जनयुद्धको जग र जनआन्दोलनबाट प्राप्त संविधान उल्टाउने प्रयास सफल हुन नदिइने बताए । ‘अहिले सरकारमा रहेका

दलहरु नै संविधान संशोधनको कुरा गरेर नेपाली जनताको अधिकार सङ्कुचित गर्ने, दुई दलीय व्यवस्था कायम गर्नेतर्फ लागेका छन् । जनताको बलिदानबाट प्राप्त यो संविधान उल्टाउने खेल हामी सफल हुन दिन्नौं’, अध्यक्ष दाहालले भने । उनले विगतका कमजोरी सच्याएर मधेशी जनतासँग पुनः गहिरो सम्बन्ध कायम गर्न आफूहरूले हुलाकी अभियान शुरु गरेको बताए । मधेशी जनताको पक्षमा र मधेशी जनताको आत्मसम्मानका लागि आफ्नो पार्टी सधैं प्रतिबद्ध रहेको उल्लेख गर्दै अध्यक्ष दाहालले माओवादीले जनयुद्धकै क्रममा मधेशी जनताको

अधिकार स्थापित गर्न मधेश सरकार गठन र पार्टीभित्र मधेशी राष्ट्रिय मुक्ति मोर्चा गठन गरिएको स्मरण गरे । पूर्वप्रधानमन्त्री दाहालले जीर्ण अवस्थामा रहेको हुलाकी राजमार्ग पुनःनिर्माणबारे चर्चा गर्दै आफू पहिलो पटक प्रधानमन्त्री बन्दा भारतसँग कुरा गरेर हुलाकीमार्ग निर्माणको प्रक्रिया अगाडि बढाएको जिकिर गरे । यस्तै, चोहर्वा–सिरहा, सिरहा–कल्याणपुर–मिर्चैया सडक निर्माण, माडर भन्सारको स्तरोन्नतिका लागि निरन्तर प्रयास गर्ने उनको प्रतिबद्धता थियो । ‘यसका साथै हुलाकी राजमार्गअन्तर्गत सिरहा र

धनुषा जोड्ने कमला नदीको भत्केको पुल निर्माण प्रक्रिया तुरुन्त अगाडि बढाउन पार्टीका तर्फबाट साथ सहयोग रहन्छ । यसक लागि पहल गछौं’, दाहालले भने । कार्यक्रममा नेपाल समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष महेन्द्र राय यादव, माओवादी पार्टीका उप–महासचिव मातृकाप्रसाद यादव, स्थायी समिति सदस्य विश्वनाथ साहलगायतले सम्बोधन गरेका थिए । जिल्ला इन्चार्ज अजयशङ्कर नायकको अध्यक्षतामा सम्पन्न कार्यक्रमको सञ्चालन केन्द्रीय सदस्य जगतप्रसाद यादवले गरेका थिए ।

परिक्रमाका यात्रीको स्वागतका लागि सार्वजनिक बिदा

मधेशदृष्टि
महोत्तरी ।
मिथिलाको महाकुम्भ भनिने मिथिला माध्यमिकी परिक्रमाका यात्रीको स्वागत र परिक्रमा मेलामा सहभागिताका लागि मटिहानी नगर कार्यपालिकाको कार्यालयले सार्वजनिक बिदा दिने भएको छ । नगरमा आइतबारका लागि सार्वजनिक

विदा दिइएको हो । मिथिला माध्यमिकी परिक्रमा यस भेगको सांस्कृतिक तथा धार्मिक उत्सव भएको हुँदा आफ्नो ठाउँमा आइपुग्ने यात्री र अतिथिको स्वागतमा सबैको सहभागिता हुन सकोस् भन्ने ध्येयले सार्वजनिक बिदा दिँदै आइएको नगरप्रमुख हरिप्रसाद मण्डलको भनाइ छ । मिथिला माध्यमिकी परिक्रमाको ‘डोला’

(श्रीराम सीताको प्रतिमा राखिएका डोली) साथ यस यात्राका सहभागी यात्री आइतबार मटिहानी आइपुग्दछन् । यात्राको चौथो दिन ‘डोला’ मटिहानी आइपुग्ने मिथिलाको स्थापित परम्परा हो । मटिहानी परिक्रमा महोत्तरी प्रवेश गर्ने द्वार पनि हो । मटिहानीसँगै लगातार पाँच रात परिक्रमा यात्रीले जिल्लामा बिताउनेछन् ।

महाकुम्भ गएका तीन जना सम्पर्कविहीन

मधेशदृष्टि
सप्तरी ।
महाकुम्भ स्नानका लागि भारत गएका सप्तरीका तीन जना सम्पर्कविहीन भएका छन् । महाकुम्भ स्नानका लागि गएका सप्तरीका दिदीभाइ सम्पर्कविहीन भएको सात दिन भइसकेको छ । सप्तरीको महादेवा

गाउँपालिका वडा नं–६ ढिकुलीका वर्ष ६५ का उमाकान्त झा र उनका ६८ वर्षीया दिदी इन्दिरादेवी झा फागुन ११ गतेदेखि काशी विश्वनाथबाट सम्पर्क विहीन भएको उमाकान्त झाका छोरा दुर्गानन्द झाको जानकारी दिए । बुवा र फुपूको खोजीका लागि सबै पक्षसँग सहयोगका लागि उनले आग्रह गरेका

जनकचौकमा मुकुम्लुङ आन्दोलनको समर्थनमा कोणसभा

मधेशदृष्टि
जनकपुरधाम ।
राष्ट्रिय मुक्ति पार्टी, मधेश प्रदेशले मुकुम्लुङमा भइरहेको नो केवलकार आन्दोलनको समर्थनमा जनकचौकमा कोणसभाको आयोजना गरिएको छ । नेता राजीव झाले पाथीभरा माताले केवलकार निर्माणको अनुमति नदिएको दाबी गरे । साथै, २०७५ सालअघि संरक्षित क्षेत्र रहेको पाथीभरा पहाडलाई केपी ओली नेतृत्वको सरकारले विकास क्षेत्रमा परिणत गरी आफ्ना कार्यकर्ताहरूलाई सस्तोमा जग्गा किन्न लगाएको र केवलकार निर्माण कम्पनीलाई महुँगे मूल्यमा बिक्री गरेको आरोप लगाए । उनले फेरी वर्तमान केपी ओली नेतृत्वको सरकार आए पछि स्थानीयवासीमाथि

दमन गर्दै केवलकार निर्माण थाल्न लागेको भन्दै यसको सशक्त रूपमा सम्पूर्ण नेपाली जनताले विरोध गर्नुपर्ने धारणा व्यक्त गरे । कार्यक्रममा पार्टीका नेता संजय चौधरी, दीपक यादव, विद्यार्थी नेता तनबिर रेजा लगायतकाहरूले मुकुम्लुङ आन्दोलनको समर्थन गर्न सयौं अगुवा कार्यकर्ताको उपस्थित रहेको थियो ।

नेपाल र जापानबीच ऐतिहासिक सम्बन्ध छः उपराष्ट्रपति

मधेशदृष्टि
काठमाडौं ।

उपराष्ट्रपति रामसहाय प्रसाद यादवले नेपाल र जापानबीच ऐतिहासिक, सामाजिक एवम् सांस्कृतिक सम्बन्ध रहेको बताएका छन् । उपराष्ट्रपति यादवले जाइका अलमनाई एसोसिएसन अफ नेपाल (जान) को ५१औं वार्षिक समारोहलाई शनिबार काठमाडौंमा प्रमुख अतिथिका रूपमा सम्बोधन गर्दै नेपाल र जापानबीच ऐतिहासिक एवम् परम्परागत सम्बन्ध रहेको बताएका हुन् । उनले नेपालको सामाजिक तथा आर्थिक विकासमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै आएकोमा जापान सरकारलाई धन्यवाद दिँदै जापानी आर्थिक सहयोगका प्रमुख क्षेत्रहरूमा मानव संसाधन विकास, स्वास्थ्य, कृषि विकास, पूर्वाधार विकास, वातावरण संरक्षण, संस्कृति लगायतको रहेको बताए । उपराष्ट्रपति यादवले ‘जान’ ले नेपाल र जापानको सुमधुर

सम्बन्धलाई जनस्तरसम्म पुर्याउन र जापानमा सिकेको ज्ञान, सीप र प्रविधिलाई नेपालको विकासमा लगाउने दिशामा पुर्याउँदै आएको योगदान महत्वपूर्ण रहेको बताए । उनले जापानको विदेश मन्त्रीबाट ‘फोरेन मिनिस्टर्स कमेन्डेसन अवार्ड’ प्राप्त गर्न सफल भएकोमा ‘जान’लाई

हार्दिक बधाई दिँदै नेपाल र जापानबीचको मित्रतालाई अझै घनिभूत बनाउन र जापान सरकारले नेपाललाई गर्ने सहयोगबाट अधिकतम उपलब्धि हासिल गर्न संस्थाका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूले थप महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने बताए ।

नेशनल प्याब्सनको वैधानिकता हामीसँग छः राणा

मधेशदृष्टि
वीरगंज ।

नेशनल प्याब्सनको आठौँ राष्ट्रिय महाधिवेशन विभिन्न निर्णय गर्दै वीरगंजमा सम्पन्न भएको छ । महाधिवेशनको बारेमा जानकारी दिँदै नवनिर्वाचित अध्यक्ष गीता राणाले शिक्षा विधेयकका सन्दर्भमा आफूहरू संवेदनशिल रहेको विचार व्यक्त गरिन् । साथै दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्न र बढ्दो विद्यार्थी पलायनलाई रोक्न सबै सरोकारवाला एकजुट हुनु पर्नेमा उनले जोड दिइन् । वीरगंजमा यो महाधिवेशन सफलतापूर्वक सम्पन्न भएको र यसले नेशनल प्याब्सनलाई एउटा नयाँ उचाई दिएको उनको भनाई छ । सम्मेलनको समापनसँगै शनिबार आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा उनले देशको शैक्षिक विकासका निमित्त सबैले हातेमालो गर्दै अघि बढ्नुको विकल्प नभएको बताइन् । उनले भनिन्, ‘नेशनल प्याब्सनका केही साथीहरू अर्को महाधिवेशन गर्नु भएको छ । तर सातौँ महाधिवेशनसम्म रहेका १२ सय सदस्यमध्ये करिब ७ सय हाम्रो

महाधिवेशनमा सहभागि हुन भएको छ । नेशनल प्याब्सनका निवर्तमान अध्यक्ष ज्यू पनि हामीसँग हुनु हुन्छ । त्यही भएर हामी वैधानिक हौं ।’ पत्रकार सम्मेलनमा पूर्व अध्यक्ष पाण्डव हमाल, कार्य समितिका अन्य पदाधिकारीहरू लगायतको सहभागिता रहेको थियो ।

यसैबीच महाधिवेशनले अध्यक्षमा गीता राणाको नेतृत्वमा ५५ सदस्यीय नेशनल प्याब्सनको

नयाँ कार्यसमिति निर्विरोध रूपमा चयन गरेको छ । कार्यसमितिको वरिष्ठ उपाध्यक्षमा बजेन्द्र मिश्र, महासचिवमा पारस थापा, उपाध्यक्षमा डा.नन्दन यादव, सचिवमा इन्द्रदेव साह लगायत केन्द्रिय समितिको पदाधिकारी तथा सदस्यहरूलाई गएराति सम्पन्न महाधिवेशनको बन्द सत्रले निर्विरोध रूपमा निर्वाचित गरेको नेशनल प्याब्सनका पर्सा जिल्ला अध्यक्ष रामराज श्रेष्ठले जानकारी दिए ।

१८ देशका अर्थोपेडिक डाक्टरका सम्मेलन वीरगंजमा सम्पन्न

मधेशदृष्टि
वीरगंज ।

नेपाल अर्थोपेडिक संघको आयोजनामा वीरगंजमा पहिलो पटक भएको चार दिवसीय सम्मेलन सम्पन्न भएकोे छ । चिकित्सा क्षेत्रमा नयाँ खोज अनुसन्धान र प्रविधिको आदान प्रदान गर्न सो सम्मेलन आयोजना गरिएको आयोजकको भनाई छ । सम्मेलनमा नेपाल सहित विभिन्न देशका बरिष्ठ अर्थोपेडिक चिकित्सकहरूको सहभागिता रहेको थियो । शनिबार पत्रकार सम्मेलन गरी सम्मेलनको उपलब्धी, चिकित्सकहरूको अनुभव र छलफल गरिएका विषयका बारेमा जानकारी दिईएको छ । खासगरी नेपाल जस्तो विकासोन्मुख देशले समेत अर्थोपेडिकको क्षेत्रमा अरु देशसँग प्रतिस्पर्धा गर्न सक्षम रहेको सन्देश यो सम्मेलनले प्रवाह गरेको आयोजक समितिका सचिव डा.सरोज सिंहले बताए । अर्थोको

क्षेत्रमा नयाँ प्रविधि, पद्यतीको माध्यमबाट विरामीहरूलाई स्तरीय सेवा प्रदान गर्न पनि यो सम्मेलनले महत्वपूर्ण सन्देश प्रवाह गरेको डा. सिंहको विश्वास

छ । सम्मेलनमा नेपाल, भारत, युरोप, जर्मनी, बंगलादेश लगायत गरी १८ देशका ४ सय ८४ जना अर्थोपेडिक चिकित्सकहरूको सहभागिता

रहेको थियो । यसअघि शनिबार बिहान वीरगंजमा सम्मेलनको बारेमा सन्देशमूलक जानकारी प्रदान गर्न वाकथनको समेत आयोजना गरिएको थियो ।